

Aliment tələbi qətlə bitdi - kişi məhkəmə zalında keçmiş arvadını öldürdü

yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 30 iyun-1 iyul 2018-ci il Şənbə № 139 (7028) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Parlament "2018-ci ilin dövlət büdcəsi haqqında" Qanuna əlavə və dəyişiklikləri təsdiqlədi

Büdcə xərcləri 2 mrd. 14 mln. manat artırıldı; neftin baza qiyməti 55 dollara qaldırıldı...

yazısı səh.6-da

Qarabağ ətrafında kritik situasiya - Azərbaycan ordusu vəziyyəti hər an dəyişə bilər

yazısı səh.11-də

Tramp-Putin görüşü - Qərb-Kreml savaşı bitəcəkmi...

yazısı səh.8-də

Türkiyə-Qərb münasibətlərində təlatümlər davam edəcək

yazısı səh.9-da

Bakıda ermənilərin taksi şirkəti fəaliyyət göstərir-iddia

yazısı səh.5-də

Əfqanıstan uğrunda böyük rəqabət

yazısı səh.10-da

Rüsumsuz gətirilən siqaret və alkoqollu içkinin həcmi azaldılır

yazısı səh.12-də

Qərb Ermənistanı Rusiyadan ala bildimi...

yazısı səh.10-da

Yayın vazkeçilməzi: kondisionerlər zərərli xeyrindən çoxdur

yazısı səh.14-də

Aqrar sektorda sığorta əngəli

yazısı səh.12-də

Havanın temperaturu bəzi yerlərdə 43 dərəcəyə yüksələcək - xəbərdarlıq

yazısı səh.2-də

PAŞINYANIN HAKİMİYYƏTİNİ BİTİRƏCƏK TƏK SƏBƏB - AZƏRBAYCAN, QARABAĞ...

Erməni baş nazir həm qorxur, həm də qorxudur, çünki...; İrəvan üçün SOS signalı gəldi: "Qarabağ problemi həll olunmasa, ermənilər yenidən küçələrə töküləcək"; erməni nəşri: "Azərbaycan "müharibə siyasəti"nə keçidi tamamladı..."

yazısı səh.9-da

"GünayBank"dakı "xortumlama" əməliyyatında Eldar Mahmudov sxemi

Oğurlanmış pulları qaytarmamaq üçün yeni plan işə düşüb; ölkənin ən iri banklarından birinə rəhbərlik etmiş Zakir Zeynalov özünün çoxmilyonluq varidatını heç kimlə bölüşmək niyyətində deyil

yazısı səh.5-də

Ənvər Seyidəliyev

Ağsunun icra başçısının oğlu milyonluq obyektə necə aldı...

yazısı səh.4-də

Gültəkin Hacıbəylinin AS PA-ya girişinin yasaqlanmasının pərdəarxası

yazısı səh.7-də

Məcid Nuxiyev

Azərbaycanlı diaspor sədrinin müəmmalı ölümündə erməni izi

yazısı səh.2-də

Prezident Ramil Usubov və Vilayət Eyvazovu ordenlə təltif etdi

Daxili işlər naziri, general-polkovnik Ramil Usubov və daxili işlər nazirinin 1-ci müavini, general-leytenant Vilayət Eyvazov 1-ci dərəcəli "Vətəna xidmətə görə" ordeni ilə təltif ediliblər.

APA-nın məlumatına görə, prezident İlham Əliyevin 29 iyunda imzaladığı sərəncamla onlar Azərbaycan polisinin yaranmasının 100 illik yubileyi münasibəti və Azərbaycan Respublikasında ictimai təhlükəsizliyin və asayişin təmin edilməsində, cinayətkarlığa qarşı mübarizədə xüsusi xidmətlərinə, qarşılarında qoyulmuş tapşırıqları yerinə yetirərək fərqləndiklərinə görə ordenlə təltif olunublar.

Sürücülük vəsiqəsi və avtomobillərin qeydiyyatına görə rüsum artırılıb

Sürücülük vəsiqəsinin verilməsi və ya dəyişdirilməsinə və avtonəqliyyat vasitələrinin dövlət qeydiyyatına alınmasına görə dövlət rüsumu artırılıb.

APA-nın məlumatına görə, Milli Məclisin dünən keçirilən növbəndən sessiyasının sonuncu plenar iclasında "Dövlət rüsumu haqqında" Qanuna dəyişiklik edilib.

Dəyişikliyə əsasən, sürücülük vəsiqəsinin verilməsi və ya dəyişdirilməsinə görə dövlət rüsumu 18 manatdan 25 manata, avtonəqliyyat vasitələri üçün qeydiyyat şəhadətnaməsinin verilməsinə görə dövlət rüsumu isə 17 manatdan 25 manata qaldırılıb.

Standartlara cavab verməyən yerlərdə ət kəsimi və satışı qadağan ediləcək

"Yaxın vaxtlarda Azərbaycan ərazisində standartlara cavab verməyən yerlərdə ət kəsimi və satışı tamamilə yığıdırılacaq". "APA-Economics"-in məlumatına görə, bunu Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin (AQTA) sədri Qoşqar Təhməzli dünən keçirdiyi mətbuat konfransında bildirib.

Onun sözlərinə görə, heyvanın daşınma qaydalan düzgün həyata keçirilməsə, onun bədənində ifraz olunan xüsusi maddələr ətin yarasızlığına səbəb olur: "Küçə və meydanlarda heç bir ekspertiza olmadan kəsim icra olunursa, bu, insanların sağlamlığı üçün təhlükə mənbəyidir. Hazırda məsələ ilə bağlı yerli icra orqanları və Daxili İşlər Nazirliyinin müvafiq şöbələri ilə danışıqlar aparılır. İki ay ərzində ölkə başçısına islahatlar paketini təqdim edəcəyik".

Bakıda dayanacaqda 51 avtomobil yanıb, 200 maşın yanğından mühafizə olunub

Fövqəladə Hallar Nazirliyi avtomobil dayanacağında baş verən yanğına barədə növbəti məlumat yayıb.

FHN-dən APA-ya daxil olan məlumatda bildirilir ki, Bakı şəhəri Nizami rayonu Mikayıl Əliyev küçəsində yerləşən avtomobil dayanacağı kimi istifadə olunan ərazidə 3,7 ha quru ot və 51 ədəd müxtəlif markalı minik avtomobilinin (əksəriyyəti qezaya uğramış və istismara yararsız vəziyyətdə olan) yanar hissələri yanıb.

Ərazidə olan təxminən 200 ədəd müxtəlif markalı minik avtomobili və yaxınlıqdan keçən neft boru kəmərləri yanğından mühafizə olunub.

Yanğın zamanı xəsarət alan olmayıb.

Yanğın yanğın bölmələri tərəfindən söndürülüb.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Azərbaycanlı diaspor sədrinin müəmmalı ölümündə erməni izi

Türkiyədə, Antalyanın Finike bölgəsində kirayələdiyi mənşəli Ukrayna Azərbaycanlıların Birləşmiş Diasporunun (UBAD) tanınmış nümayəndələrindən olan 64 yaşlı Məcid Nuxiyevin müəmmalı ölümü araşdırılır. Məlumatlara görə, azərbaycanlı iş adamının asılmış meyiti yataq otağındakı şkafta aşkar olunub. Hazırda istintaq Məcid Nuxiyevin ölümü ilə bağlı bir neçə versiyanı nəzərdən keçirir. Məcid Nuxiyevin intihar etdiyi, yoxsa öldürülərək asıldığı araşdırılır.

Türkiyə mətbuatının yazdığına görə, Finike bölgəsində portaqal ticarəti ilə məşğul olan 64 yaşlı azərbaycanlı Məcid Nuxiyevi şkafta elektrik naqili ilə boynundan asılı vəziyyətdə aşkar ediblər. Bölgəyə bağlı yeni məhəllədə fevral ayından bu günə qədər təkbaşına yaşayan azərbaycanlı Məcid Nuxiyevdən xəbər ala bilməyən ev sahibi ora gedib. Ev sahibi qapının açılmaması və evdən gələn ağır qoxudan narahat olaraq polisə xəbər verib. Evə gələn polisler usta çağıraraq qapını açıdırıb, ardınca evə giriblər. Məcid Nuxiyev evin yataq otağındakı paltar şkaftında, elektrik naqili ilə boynundan asılı vəziyyətdə tapılıb. Aparılan ilkin araşdırma nəticəsində onun 5-6 gün öncə öldüyü təxmin edilib. Mərhumun meyiti Antalyada tibbi ekspertizaya göndərilib. Prokurorluq hadisə ilə bağlı istintaqa başlayıb.

Məcid Nuxiyev

Musavat.com-un məlumatına görə, əslən Kürdəmir rayonundan olan Məcid Nuxiyev Ukraynanın Lvov şəhərində yaşayıb və Azərbaycan diasporunun rəhbəri olub. Ötən ilin may ayında Ukraynanın Lvov şəhərində keçirilən Kun fu və Uşu üzrə Avropa çempionatında ermənilər təxribata əl atmışdı. Çempionatda baş verən qalmaqala səbəb separatçı rejimin idmançının ringdən kənarında dayanandan nüməyəndə heyətinin üzvünə hücumu olmuşdu. Bundan sonra 2 ölkəni təmsil edənlərlə yanaşı, çox sayda insan da davaya qoşulub. Azərbaycanlı idmançılar ermənilərin əlindən qondarma rejimin "bayrağını" alaraq cırıb ayaq altına atıblar. Dava ermənilərin yarış keçirilən stadiondan qaçması ilə başa

çatmışdı. Daha sonra ermənilər Lvovun mərkəzi küçələrində ticarətlə məşğul olan azərbaycanlılara dəstə halında hücum etmiş, həmyerlilərimiz arasında 6 nəfər xəsarət almışdı. Həmin vaxt Məcid Nuxiyev yaralı azərbaycanlıların xəstəxanaya yerləşdirilməsi və ermənilərin üzr istəməsinə nail olmuşdu. Lvov vilayəti polis idarəsinin rəis əvəzi general Dmitri Zagariyanın idarəçiliyi ilə brifinq keçirilmiş, UABD-in nümayəndəsi Məcid Nuxiyev demişdi ki, erməni diasporunun sədri Nikolay Koçaryan rəsmi şəkildə azərbaycanlılardan üzr istəyib.

Bu olaydan 1 il sonra Məcid Nuxiyevin meyitinin asılmış vəziyyətə aşkarlanması yenidən həmin olayı diqqət mərkəzinə gətirib.

□ E.HÜSEYNOV
"Yeni Musavat"

Aliment tələbi qətlə bitdi - kişi məhkəmə zalında keçmiş arvadını öldürdü

Mingəçevir şəhərində kişi keçmiş arvadını bıçaqlayaraq qətlə yetirib.

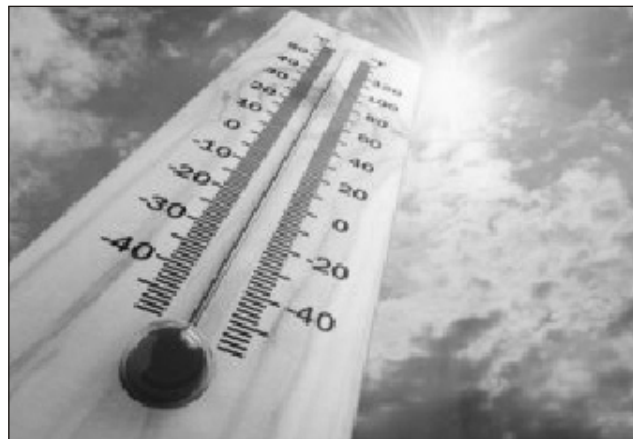
APA-nın yerli bürosunun xəbərinə görə, hadisə iyunun 29-da Mingəçevir Şəhər Məhkəməsində, məhkəmə zalında olub.

Mingəçevir şəhər sakini, 1981-ci il təvəllüdü Əliyev Xəlil Arif oğlu məhkəmə prosesi zamanı, hakim gözü qarşısında keçmiş həyat yoldaşı, 1977-ci il təvəllüdü Nəbiyeva Təranə Fərmail qızına hücum edərək üzərində gəzdirdiyi bıçaqla onun baş, boğaz və ürək nahiyəsindən bıçaq xəsarətləri yetirib.

Məlumatla görə, er və arvad 4 il əvvəl boşanıb və bir uşağı olan qadın alimentin artırılması üçün məhkəməyə müraciət edib. Məhkəmə prosesi zamanı qadın və kişi arasında mübahisə yaranıb. Əsəbiləşən keçmiş er arvadını amansızlıqla qətlə yetirib.

Qadın ağır vəziyyətdə Mingəçevir şəhər Mərkəzi Xəstəxanasına aparılarkən yolda dünyasını dəyişib.

Faktla bağlı Mingəçevir Şəhər Prokurorluğu tərəfindən araşdırma aparılır.

Havanın temperaturu bəzi yerlərdə 43 dərəcəyə yüksələcək - xəbərdarlıq

İstirahət günlərinin hava proqnozu açıqlanıb. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən APA-ya verilən məlumata görə, **Böyük və Kiçik Qafqaza səyahət edən insanların nəzərinə çatdırırıq ki, hava şəraiti yağmursuz keçəcək. Havanın temperaturu dağətəyi rayonlarda 34-39, dağlıq rayonlarda isə 27-32 dərəcə isti təşkil edəcək.**

Lənkəran-Astara bölgəsinə üz tutanları günəşli hava şəraiti gözləyir. Havanın maksimal temperaturu 36-41 dərəcə isti təşkil edəcək.

Aran rayonlarında anomal isti, günəşli hava şəraiti olacaq. Havanın maksimal temperaturu 37-41, bəzi yerlərdə 43 dərəcə isti təşkil edəcək.

Naxçıvan MR-də hava şəraitinin günəşli keçəcəyi gözlənilir. Havanın maksimal temperaturu 37-42 dərəcə isti təşkil edəcək. Paytaxt qonaqlarının nəzərinə çatdırırıq ki, günəşli hava şəraiti müşahidə olunacaq, zəif cənub küləyi əsəcək. Havanın maksimal temperaturu 37-41 dərəcə isti təşkil edəcək.

Qeyd edək ki, iyulun 2-dək Abşeron yarımadasında anomal isti və durğun hava şəraitinin davam edəcəyi gözlənilir ki, bu da əksər əhali üçün əlverişsiz, meteohəssas insanlar üçün risklidir. Gündüz saatlarında uzun müddət açıq havada qalmaq məsləhət deyil.

"30 iyun - Milli Sevgililər Günüdür"

Əvəz Zeynallı:
"Evlənən cütlüklər İlham və Fərizənin məzarını ziyarət etməlidir"

Artıq bir neçə ildir ki, 30 iyun Azərbaycanda Milli Sevgililər Günü kimi qeyd olunur. Bu tarix 20 Yanvar faciəsi zamanı şəhid olan İlham Allahverdiyevin və onun yoxluğuna dözməyib özünə qəsd edən həyat yoldaşı Fərizə Allahverdiyevin toy günüdür. 1989-cu ilin 30 iyununda vağzalı sədələri altında Fərizə İlhamgilə gəlin köçüb.

30 iyunun sevgililər günü kimi qeyd olunmasının ideya müəllifi Əvəz Zeynallı bildirir ki, Azərbaycanda sevgililər gününün 30 iyununda keçirilməsini 2002-ci ilin fevral ayının 16-dan təklif ediblər: "Biz, yeni türk və islam dünyasına sevgililər günü lazımdırsa, o, 30 iyun olmalıdır. Allah ilhamla Fərizəyə rəhmət eləsin! Onlar bizə çox nurlu, gözəl, işıqlı gün qoyub gediblər. Bu günün sevgililər günü kimi qeyd edilməsində rəhmətlik Fərizənin qardaşı Zakir və onun həyat yoldaşı Səadət xanımın da müstəsna rolu var. Sağ olsunlar, ilk gündən bizə bütün yardımları göstəriblər. Hesab edirdim ki, evlənən cütlüklər onların məzarını ziyarət etməlidir".

Ə Zeynallı dedi ki, 30 iyunun sevgililər günü olması qərarlaşandan bəri özü və təsis etdiyi "Xural" qəzeti bu ideyanı təbliği ilə məşğuldur: "O vaxtdan da çox böyük təbliğat kampaniyasını da aparmışıq. İllər boyu Azərbaycan xalqının 30 iyunun qəbul etməsi üçün gecəli-gündüzlü əmək sərf etmişik. Son illər obyektiv səbəblərlə bağlı bu işlə tam məşğul ola bilmirik. Bu gün 30 iyun Azərbaycan gənclərinin sevdidi, qəbul etdiyi, qucaq açdığı önəmli bayramlardan birinə çevrilib. Artıq bizim iştirakımız olmadan da tələviziyalarda 30 iyun -sevgililər günü diskussiyalarına şahid oluruq. Hesab edirəm ki, Azərbaycanda sevgililər günü 30 iyunur. Artıq bu məsələdə ziddiyyət yoxdur. Bircə dövlət səlahiyyətlilərinin əməli və real addımlar atması qalıb. İnşallah, o gün də görəcəyik. 30 iyun sevgililər günü 2002-ci ildə müəyyənləşəndə ilk addımı özüm atmışdım, həyat yoldaşım Mələhət xanımı təbrik etmişdim. O vaxtdan bəri də hər il sevgililər günündə onu təbrik edirdim. Bu gecə də saat 12-ni keçəndə onu yenə təbrik edəcəyəm".

□ Ləman MUSTAFAQIZI,
Musavat.com

Bakıdan Sumqayıt istiqamətinə gedən yolda başlanılan təmir işləri ictimaiyyət arasında müzakirələrə səbəb olub. Həmin yoldan istifadə edən vətəndaşlar təmir işlərinə görə hərəkətə qoyulan məhdudiyyətin tıxaca səbəb olmasından narazılıq edirlər. Bu barədə sosial şəbəkələrdə, hətta Milli Məclisdə də müzakirələr aparılıb.

Kütləvi ictimai etiraz səbəb olan təmir işləri Bakı-Quba-Rusiya Federasiyası ilə dövlət səhədi avtomobil yolunun yenidənqurulması layihəsi çərçivəsində həyata keçirilir. Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyindən verilən məlumata görə, yolun bu günlərdə təmirə dayanan 6-18-ci kilometrlik hissəsi 2008-ci ildə istifadəyə verilib. O gündən indiyədək, yeni 10 il ərzində təmir olunmayıb. Normativ və əsasən isə hər 4-5 ildən bir yol örtüyünün aşınma qatı yeniləməlidir və hazırda bu işlər görülür.

Qurum bildirir ki, sözügedən yol örtüyünün üst qatında intensiv hərəkət və təbii faktorların təsiri ilə artıq aşınmalar yaranmışdır. Təmir işləri aparılmasaydı, 1-2 ildən sonra asfalt örtüyün alt qatında daha ciddi problemlər yaranacaqdı. Artıq o zaman yolun daha uzun müddətə bağlanılaraq təmirinə ehtiyac yaranacaqdı. Buna görə də yolun hazırda qısa müddətlik təmiri daha məqsəduşundur.

Onu da qeyd edək ki, agentliyin niyə yolun məhz bu günlərdə təmirə bağlanması ilə bağlı verdiyi izahat kifayət qədər əsaslandırılıb. Belə ki, qurum təmir vaxtını seçərkən orta və ali məktəblərdə dərslərin yekunlaşmasını nəzərə alıb. Təmir dərslər vaxtı aparılmasaydı, daha böyük problemlərin yaranmasına gətirib çıxarırdı. Bu baxımdan, təmir vaxtının düzgün seçilmədiyini iddia etmək məntiqsizlikdir.

Dünyanın hər yerində yol təmiri, tikintisi zamanı narahatlıq yaranır, hərəkətin intensivliyi maneələr olur. Milli Məclisdə, sosial şəbəkələrdə bu haqda ələ danışıqlar ki, sanki belə hal təkcə Azərbaycanda yaşanır. Bəs Av-

Bakı-Sumqayıt yolunun təmiri ətrafında süni ajiotaj yaradanların məqsədi və məntiqi

Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin fəaliyyətindən o zaman narazılıq etmək olar ki, bu qurum iş görməsin

“Təmir dərslər vaxtı aparılmasaydı, daha böyük problemlərin yaranmasına gətirib çıxarırdı. Bu baxımdan, təmir vaxtının düzgün seçilmədiyini iddia etmək məntiqsizlikdir”

tomobil Yolları Dövlət Agentliyi bu işləri nə zaman görsün? Yaxşı olardı, tənqidçilər bu sualları cavablandırsın.

İşləri qəlizləşdirən əsas amil son günlərdə qəfildən havalanın kəskin istiləşməsidir. Məsələ burasındadır ki, bu kimi təmir işləri, özü də şəhərin intensiv hərəkət olan hissəsində bir neçə ay əvvəldən planlaşdırılır, Yol Hərəkəti Təhlükəsizlik komissiyasına daxil olan bütün qurumlarla məsləhətləşib razılaşdırılır.

diqdan sonra həyata keçirilir. Yəni insanları narahat edən kəskin isti havanı bir neçə ay əvvəldən proqnozlaşdırmaq qeyri-mümkündür.

Digər tərəfdən, hamı yolda qalan sürücü və sənişinlərin istihavanadan çəkdiyi əziyyətdən danışır. Amma bu isti havada qaynar asfalt işlərinə həyata keçirilən işçilərin yada salınması xoxdur. O işçilər də istərdilər ki, yolu havanın daha sərin vaxtlarında təmir etsinlər, lakin sərin

aylarda məktəblər tətildən qayıdır. Bu baxımdan, təmirin məhz indi həyata keçirilməsi məcburiyyətdən irəli gələn bir qərarədir.

Unutmaq lazım deyil ki, son illərdə Azərbaycanda avtomobil yollarının tikintisi, təmiri və yenidənqurulması istiqamətində çox böyük işlər görülüb. Ölkənin bütün əsas magistral yolları ən müasir standartlara uyğun səviyyədə yenidən qurulub. Hazırda kəndlər, qəsəbələrarası yolların təmiri istiqamətində böyük işlər aparılır.

Bakı şəhərində çoxsaylı yeni yollar inşa edilib, bütün paytaxt yolları təmir olunub. Təsəvvüf deyil ki, Azərbaycan yollarının keyfiyyətinə görə dünya reytingində 36-cı yerdə qərarlaşıb. Bu, Dünya İqtisadi Forumunun ekspertləri tərəfindən hazırlanmış hesabatda əksini tapıb.

Hesabatda region ölkələrindən Türkiyə 30-cu, İran-71-ci, Gürcüstan 82-ci, Ermənistan 85-ci, Rusiya 114-cü pillədə qərarlaşıb. Azərbaycan yollarının

keyfiyyəti baxımından MDB ölkələri arasında birinci olub.

Bir zamanlar İran yollarının keyfiyyətindən bəhs edirdikse, bu gün fəxrə Azərbaycan yollarının yüksək keyfiyyətindən, müasir standartlara tam uyğun çəkilməsindən danışa bilərik.

Yol infrastrukturunun müasir tələblərə cavab verməsi hər bir ölkədə iqtisadiyyatın, turizmin inkişafı üçün ən mühüm şərtlərdən biri sayılır. Bu gün ölkənin bütün turizm bölgələri yeni avtomobil yolları ilə tam əhatə olunub.

Aydın məsələdir ki, müasir standartlara uyğun yolların çəkilməsi, təmiri əziyyət tələb edən işdir. Əlbəttə, bu əziyyətin əsas hissəsi bu işləri həyata keçirən şəxslərin üzərinə düşür. Cəmiyyət olaraq biz də təmir-tikinti işləri aparılan yollarda məhdudiyyətlərin qoyulmasından əziyyət çəkirik. Lakin keyfiyyətli yolla hərəkət etmək istəyirikse, bir neçə günlük əziyyətə dözməyi də bacarmalıyıq. Yolu təmir edənləri tənqid etməkdənsə, işlərində uğurlar arzulayıb, təmiri vaxtında başa çatdırmalarını istəmək daha yaxşı olmazmı?

Sonda bir mühüm xatırlatma. Binəqədi şosesində yenidənqurma və təmir işləri aparılanda da sosial şəbəkələrdə narazılıq edilirdi. Amma hazırda kiminsə yadına o yol çəkildikdən müvəqqəti narahatlıq düşür. Binəqədi şosesindən rahat istifadə edib, mənzil başına çatırıq.

Yəqin Bakı-Quba-Rusiya Federasiyası yolunda da təmir işləri bitdikdən sonra görülən işlərə bəxş razılıq edəcəyik.

“Yeni Müsavat”ın İqtisadiyyat Şöbəsi

Azərbaycan Almaniyadan hərbi texnika və silah alacaq

Elxan Şahinoğlu: “Bu, müharibənin anonsudur”

Avropanın hərbi texnika və silah istehsalı ilə məşğul olan ən iri konserni “Rheinmetall” Azərbaycanla müqavilə imzalamaq niyyətindədir. Bu barədə Almaniyə mətbuatında dərc olunan yazılarda bildirilib.

İyunun ortalarında Parisdə keçirilən “Eurosatory 2018” beynəlxalq hərbi sənaye sərgisi çərçivəsində Almaniyənin “Rheinmetall” şirkətinin nümayəndəsi Con Teylor və Azərbaycanın mərhum müdafiə sənayesi naziri Yavər Camalov “ikiterəfli əməkdaşlığın gələcəyi haqqında” birgə bəyannamə imzalayıblar.

“Rheinmetall”ın verdiyi məlumata əsasən, Azərbaycanla əməkdaşlıq imkanlarının öyrənilməsi barədə razılığa gəliblər. Qeyd olunub ki, “Rheinmetall” konserni Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının (ATƏT) embarqo qoymadığı sahələrdə Azər-

baycana hərbi xidmətlər göstərəcək.

Almaniyanın və Avropanın ən iri hərbi şirkətinin Azərbaycana silah və hərbi texnika satmaq perspektivi İrəvanda ciddi təşviş yaradıb. Ermənistan parlamentinin xarici əlaqələr komissiyasının sədri Armen Aşotyan bildirib ki, “Rheinmetall” kimi iri həcmdə

hərbi texnika istehsal edən şirkətin Azərbaycanla əməkdaşlığı münəfiqə zonalarına hərbi texnika göndərilməsi ilə bağlı Almaniyə qanunvericiliyini pozur və Berlinin beynəlxalq öhdəliklərinə ziddir. Bu əməkdaşlığın Cənubi Qafqazda hərbi balansı növbəti dəfə Azərbaycanın xeyrinə pozacağından narahat olan Aşotyan

Bundestaqın diqqətini bu məsələyə çəkəcəyini deyib.

Ekspertlər son illərdə müxtəlif ölkələrdən müasir silahlar alaraq sürətlə silahlanan Azərbaycanın bununla düşməni Ermənistanı ciddi mesajlar verdiyini düşünür. Əslində bunun müharibə hazırlığı olduğu bildirilir.

Qərb Universitetinin Təbtbiqi Politologiya Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu Azərbaycanın Ermənistanı cəzalandırmaqdan başqa yolunun qalmadığını bildirdi: “Bəli, bu, müharibənin anonsudur. Azərbaycan cəmiyyəti və hakimiyyəti artıq beynəlxalq hüquqa inanmır və bunu zaman da sübut edir. Beynəlxalq hüquq Azərbaycanın tərəfində olsa da, Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarının işğalına son qoymur, mexanizmlərini işə salmır. Ona görə də Azərbaycan prezidenti də əmin olub ki, torpaqların işğaldan azad olunmasının yeganə alternativini ordunun əməliyyatları ilə bağlıdır. “Düşmənin istənilən strateji ob-

yektini məhv etməyə qadirik. Bütün strateji məntəqələr Azərbaycan ordusu tərəfindən məhv edilə bilər” - deyən İlham Əliyev Azərbaycanın artan gücü qarşısında Ermənistanın zəifləyəcəyi qənaətinə gəlir. Ermənistanı cəzalandırmaqdan başqa yol qalmayıb. Hələ heç bir Avropa ölkəsi Azərbaycana silah satmayıb. Biri satsa, o birilər də satmağa başlayacaq və əminəm ki, Avropa dövlətləri də Azərbaycana silah və hərbi texnika satmaqda maraqlı olacaqlar. Çünki Azərbaycan Avropanın enerji təminatçılardan birinə çevrilir. Deməli, onlar da Azərbaycanın təhlükəsizliyi haqqında düşüncəlidirlər. Silahlanmaya milyardlarla dollar xərclərimiz və son hərbi parad düşməne ciddi xəbərdarlıqdır. Böyük dövlətlər, o cümlədən Rusiya Azərbaycan ordusunun yeni strategiyasına mane ola bilmir. Rusiya 2016-cı ilin aprelinde Azərbaycan ordusunun daha böyük ərazini azad etməsinə imkan vermədi, müharibənin qarşısını aldı. Ancaq Rusiya rəsmiləri Azərbaycan ordusunun Naxçıvan istiqamətində həyata

keçirdiyi hərbi əməliyyata heç nə demədilər. Həmin əməliyyatdan sonra İlham Əliyev Moskvada Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə görüşdü. Putin Azərbaycanla siyasi münasibətlərin yüksək səviyyədə olduğunu dedi. Başqa sözlə, Azərbaycan ordusunun strateji yüksəklikləri azad etməsinə Rusiya da sərt reaksiya vermir. Odur ki, rəsmi Bakı bu siyasətini getdikcə genişləndirəcək. Erməni ekspertlər qorxurlar ki, Rusiyada futbol üzrə dünya çempionatı bitdikdən sonra Azərbaycan ordusu yenidən hücumla keçə bilər. Bu çempionatdan sonra dərhal olmasa da, istənilən digər vaxt baş verə bilər. Avropa, o cümlədən Almaniyə də anlaşıb ki, Azərbaycan haqlıdır. Buna görə də haqlı tərəfə silah satmaq Almaniyə üçün problem yaratmalıdır”.

Politoloq qeyd etdi ki, Rusiyanın Ermənistanı yerdəyişdirən silahlar bir neçə yüz milyon dollar civarındadır: “Biz içi Rusiya qarışıq, müxtəlif dövlətlərdən on milyardlarla dollar silah almışıq. Bu mənada Ermənistan Azərbaycanla ayaqlaşsa bilmir və bu, təbii. Bizim əlimizdə olan silahlar böyük hədəflərə çatmağa imkan verir. Bunun içində işğal altındakı torpaqların azad olunması da var”.

□ Cavansir ABBASLI, “Yeni Müsavat”

Ağsu Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Ənvər Seyidəliyevin oğlu 1 milyon manat dəyərində obyekt alıb. Bu barədə məlumat yayan unikal.org saytı bildirib ki, icra başçısının oğlu Dəyanət Seyidəliyev paytaxtın Binəqədi rayonu, Əcəmi Naxçıvani küçəsindəki "Bellezza" gözəllik mərkəzini istifadəyə verib.

Bundan əlavə, icra başçısının oğlunun yeni yaşayış binasının 1 və 2-ci mərtəbələrini əhatə edən gözəllik mərkəzinin təmirinə və oradakı avadanlıqlara yüz min manatlarla vəsait xərclədiyi bildirilir.

D. Seyidəliyev Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasında sədrin müşaviri vəzifəsində çalışır.

Maraqlıdır ki, nə onun, nə də atasının rəsmi maaşı imkanı vermir ki, bu qiymətdə obyekt alsınlar. Məlumat üçün onu da qeyd edək ki, Ənvər Seyidəliyev sabiq əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslümovun dayısıdır. Ənvər Seyidəliyevin internetdə adını axtarısa verən zaman onun rayonda qanunsuz əməlləri ilə bağlı xeyli materiallar ortaya çıxır. Bildirilir ki, Seyidəliyev öz yaxın qohumları ilə Ağsuda obyektlərdən və digər bu kimi yerlərdən qanunsuz "vergi" toplayır.

Məlumatla görə, Səlim Müslümov nazir vəzifəsindən azad edildikdən sonra dayısı Ənvər Seyidəliyev vəzifəsindən könüllü şəkildə imtina ərizəsi yazıb. Lakin onun bu ərizəsi qəbul edil-

İcra başçısının oğlu milyonluq obyektə necə aldı...

Hüquqşünas: "Gəlir deklarasiyası haqqında" Qanun tətbiq edilmədiyi üçün məmurların gəlirlərinin mənbəyi məlum olmur"

məyib. Əksinə, onun istefa ərizəsi müvafiq yuxarı orqanlarda qəzəb doğurub. Bildirilir ki, rayonda yarımçıq işləri var, onları başa çatdırmamış istefa verə bilməz...

"Yeni Müsavat"a danışan hüquqşünas Əsəbəl Mustafayev bildirib ki, qa-

nunla gəlir vergisinin deklarasiyası nəzərdə tutulub:

"20 ilə yaxındır ki, bu qanun qəbul olunub. Ancaq qanunun tətbiqi haqqında heç bir qərar yoxdur. Buna görə də deklarasiya haqqında qanun tətbiq olunmur. Heç olmasa dövlət qulluqçuları

üçün bu qanun tətbiq edilməlidir. Dünya ölkələrində bütün əhali deklarasiya verir. Azərbaycanda isə nə dövlət məmurları, nə də adi vətəndaşlar bu barədə deklarasiya bəyannaməsi vermir. Dövlət qulluqçuları üçün deklarasiya tətbiq edilsəydi, o zaman məlum olacaqdı ki, onların əlavə gəlirləri var, yoxsa yoxdur. Varsa da bunun əsaslı şəkildə nə qədər olduğu, haradan gəldiyi belli olacaqdı. İnsanlar arasında, cəmiyyətdə belə bir fikir yaranır ki, müəyyən yüksək vəzifə tutmuş şəxslərin əlavə gəlirləri var. Bu gəlirlər rüşvət şəklində, qanunsuz sahibkarlıq şəklində ola bilər. Çünki məsələ belədir ki, dövlət qulluqçularına sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olma qadağan edilib. Hesab edirəm ki, deklarasiya haqqında qa-

nun tətbiq olunmasa da belə bir məlumat yayılan zaman, həmin şəxsin işi araşdırılmırdı. Müəyyən dövlət qurumları bununla bağlı araşdırma işinə başlamalıdır. Çünki artıq şübhə var. Əminəm ki, iş yoxlanılsa, icra hakimiyyətinin başçısı və onun oğlunun gəlirləri üzə çıxacaq. Belkə də başçısının oğlu heç yerdə işləməyib, yaxud da işlədiyi yerdə onun rəsmi maaşı çox aşağıdır. Araşdırılmalıdır ki, bu adamların gəlirləri nə qədərdir və gəlirin mənbəyi nədir. Çünki söhbət milyonlarla vəsaitdən gedir. Əgər ictimaiyyətdə artıq rəy yaranıbsa ki, bu şəxs rüşvət yolu ilə gəlir əldə edib, o zaman onun işi araşdırılmalıdır. Mətbuatda izləyirəm ki, heç kim bu məsələ ilə bağlı təkzib xəbəri vermir. Həm icra başçısı, həm də onun oğlu yayılan

məlumatlara münasibət bildirmirlər".

Hüquqşünas bildirib ki, belə olan halda müvafiq dövlət orqanları işə keçməlidirlər:

"Baş prokuroru yanında Korruptsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi var ki, onların işləri korruptsiya haqqında yayılan məlumatı yoxlamaqdır. Burada konkret fakt var. Lakin güman etmirəm ki, belə bir yoxlama olacaq və araşdırma aparılacaq. Çünki mətbuatda tez-tez bu cür məlumatlar gəlir ki, hansısa vəzifəli şəxsin milyonluq villaları, obyektləri var. Ancaq bu məlumatların heç biri araşdırılmır. İndiyə qədər bu məlumatların hansının sa yoxlanılması haqqında ictimaiyyətə məlumat verilmir. Görünür, bu məlumat da araşdırılmayacaq. İctimaiyyətdə bir müddət müzakirə olunduqdan sonra yaddan çıxıb gedəcək. Belə faktlar yoxlanmadığı üçün Azərbaycanın adı təəssüf ki, beynəlxalq aləmdə korruptsiya ölkəsi kimi hallanır. Müvafiq orqanlar isə heç bir əməli tədbir həyata keçirmirlər. Lakin bu, belə olmalı deyil. Məsələ ilə bağlı mətbuatda məlumat yayılıbsa, bu faktın dəqiqliyi araşdırılmalıdır. Müvafiq orqanların, qurumların bilavasitə işi bundan ibarətdir".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

"Qəzetdə şikayətim çıxan kimi, mənə təzyiqlər başladı" - Qazax sakini

Azər Məmmədli: "İkinci qrup əlil olduğum halda pensiyamı kəsiblər"

Laçın Qurbanov: "Onun pensiyası veriləcək, heç bir qaranlıq məqam yoxdur"

Namiq Aliyev: "Heç bir şəhid və veteran ailəsinin haqqı tapdanmayıb"

Ötən həftə Qazax rayon sakini Azər Məmmədli "Yeni Müsavat" qəzetinə müraciət edərək, rayonda 54 hektar meşə sahəsinin məhv edilməsi ilə bağlı məlumat vermişdi. Şikayətçi bildirmişdi ki, meşə sahəsi rayonun icra başçısının göstərişi əsasında məhv edilir və meşənin torpağı əhaliyə satılır. Məlumat yayıldıqdan sonra Qazax Rayon İcra Hakimiyyətinin nümayəndələri şikayətçi Azər Məmmədliyə qarşı təzyiqlərə başlayıblar. Bu barədə Azər Məmmədlinin özü "Yeni Müsavat"a məlumat verib. Şikayətçi bildirib ki, məlumat qəzetdə yayıldıqdan sonra icra nümayəndələri fəaliyyətə keçib, meşədə kəsdikləri ağacların kütüyünü də çıxarıb, iz itirməyə çalışıblar:

"Məqalədən sonra izi itirmək üçün kütükləri çıxardılar. Mən də Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin qaynar xəttinə zəng eləyib, məlumat verdim. Onlar da gəlib, əraziyə baxış keçirdilər. Daha sonra icra başçısının adamları mənə təzyiq göstərdilər. Müxtəlif adamları üstümə göndər-

dilər. Dedilər ki, susmasan başına başqa şeylər də gələcək. Bu gün də məktub göndəriblər. İkinci qrup əliləm, ayağımda qanqrena var, bir barmağım da yoxdur. Göndərdikləri məktubda qeyd ediblər ki, əlilliklə bağlı təqaüdüm dayandırılır. Qazax rayon Mərkəzi Xəstəxanasına

Rəcəb Babayev

zəng etdim, cavab verdilər ki, başçının göstərişi belədir. Deyirlər ki, nə edək, işimizi itirəkmi? Baxın, bu cür çətin vəziy-

yətə düşmüşəm. Açıq şəkildə şəhər bələdiyyəsindən dedilər ki, əgər şikayətlərdən gəri çəkilməsən səni həbs etdi-

rəcəklər. Mənim özüm də 2017-ci ilin dekabr ayına qədər bələdiyyə üzvü olmuşam. Bu meşənin üstündə mənə bələdiyyə üzvlüyündən də çıxardılar. Hazırda ağacların qırılması işini dayandırılıb. Ancaq mənə qarşı təzyiqlər sən-giməyib".

Məsələ ilə bağlı münasibət almaq üçün şikayətçiyə göndərilən məktubda imzaları olan Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin Qazax rayonu üzrə nümayəndəsi Laçın Qurbanov və Qazax rayon Mərkəzi Xəstəxanasının baş həkimi Sevda Məmmədova ilə də əlaqə saxladıq.

Laçın Qurbanov "Yeni Müsavat" bildirdi ki, Azər Məmmədli göndərilən məktubun mətnini düzgün anlamayıb:

"Bizim tərəfdən heç bir problem yoxdur. Ona indi zəng edib, məsələni də izah etdik. Sadəcə olaraq, səhiyyə şöbəsi məktub göndərən ki, növbəti müayinəyə qədər pensiyanı dayandırın. Ötən günü pensiyalar verilib və o da pensiyasını alıb. Heç bir problem yoxdur. Onun pensiyası köçürüləcək. Bu məsələdə heç bir qaranlıq məqam yoxdur".

Baş həkimlə də əlaqə saxladıq. Sevda Məmmədova bil-

dirdi ki, həmin şəxs təkrar müayinəyə çağırılıb:

"Onunla bağlı heç bir şəxsi qərəz yoxdur. Məsələ araşdırılır. Biz onu təkrar müayinəyə çağırmışıq. Məsələ də budur".

Onu da qeyd edək ki, redaksiyamızla Qazax Rayon Şəhid ailələri, Qarabağ Qaziləri Veteranları İctimai Birliyinin sədri Namiq Aliyev əlaqə saxlayıb. N. Aliyev bildirib ki, Azər Məmmədlinin şikayəti yayıldıqdan sonra onlar da öz istiqamətləri üzrə araşdırma-ya başlayıblar:

"Azər Məmmədlinin şikayətində belə bir cümlə var ki, icra başçısı tərəfindən aldadılmış insanların içərisində şəhid ailələri, Qarabağ qaziləri də var. Biz məlumat yayıldıqdan sonra məsələni araşdırdıq. Öyrəndik ki, heç bir Qarabağ qazisi, şəhid ailəsi aldadılmayıb. Əgər belə bir hal baş versə, özümüz bu məsələ ilə məşğul olub, hüququ tapdanan şəhid ailəsinin, veteranın haqqını müdafiə edirik. Belə bir məlumatın yayılması bizim fəaliyyətimizə də mənfi təsir göstərir. Ona görə də məsələ ilə bağlı mövqeyimizi ifadə etməyə istədik".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

4-5

 il əvvəl
 Azərbaycan
 Beynəlxalq Bankında baş verən
 "xortumlama" əməliyyatı
 Azərbaycanın məşhur
 banklarından olan "Günay-
 Bank"da təkrarlanmaqda-
 dır.

Son məlumatlara görə, bankdakı qeyri-rəsmi hesablarından on milyonlarla dolların misli görünməmiş oğurluğu gerçəkləşib. Bankın hazırda həbsdə olan İdarə Heyətinin sədr müavini Emin Zeynalov az qala 100 milyon manatı ofşor hesablarına köçürüb.

Pulların ofşor hesablara Baltiyanı ölkələrin Vaşinqtonun sanksiyaları altında olan bankları vasitəsilə çıxarılması haqda məlumatlar var. Virtualaz.org yazır ki, baş verənlərlə bağlı Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının (MBNP) "GünayBank"ın müdafiəsinə hesablanan bəyanatı isə heç bir etimad doğurmur.

Sayt Palatanın rəhbərlərindən biri olan İbrahim Alishovun bankın Bakının mərkəzində - "Nizami" metro stansiyasının yaxınlığında yerləşən filialı vasitəsilə həyata keçirilən çirkli sxemlərin iştirakçısı olduğunu da yazır. "Yeni Müsavat" xatırladır ki, İbrahim Alishov hazırda MBNP-nin baş icraçı direktoru olmaqla əsas söz sahibidir. Palatanın nizamnaməsinə edilən dəyişikliklər Direktorlar Şurasının sədri Rüşət Aslanlıni səlahiyyətsiz duruma salıb. Bank sektorunda çalışanlar Rüşət Aslanlınin bu sahənin nadir mütəxəssislərindən olduğunu bildirlər, İbrahim Alishov haqda isə bu fikirləri işlətməkdən çəkinirlər.

İbrahim Alishov manatın devalvasiyasının qızgın vaxtında valyuta alqı-satqısında, ölkədə maliyyə böhranının dərinləşməsinə "yardım" etmiş biri kimi xarakterizə olunur. Lakin bu gün Rüşət Aslanlıni sığındırıb çıxarmış Alishovdan danışmayacağıq. Bu epizod, sadəcə olaraq, bir daha sübut edir ki, maliyyə sektorundakı bir çox

"GünayBank"dakı "xortumlama"

əməliyyatında Eldar Mahmudov sxemi

Oğurlanmış pulları qaytarmamaq üçün yeni plan işə düşüb; ölkənin ən iri banklarından birinə rəhbərlik etmiş Zakir Zeynalov özünün çoxmilyonluq varidatını heç kimlə bölüşmək niyyətində deyil

məmurular nə qədər "günaha batıblar" və buna görə də "GünayBank"ın işinin ədalətli araşdırılmasında maraqlı deyillər.

Hazırda DİN-in Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlığa Qarşı Mübarizə İdarəsinin təcrüdənasında saxlanılan Emin Zeynalov atası - təcrübəli bankir Zakir Zeynalovla birgə fəaliyyət göstərib.

Mənbələr iddia edirlər ki, "GünayBank"ın sahibi Mahmud Məmmədovun yaxın dostu olan Zakir Zeynalov axtarılanda olan oğlunu bilərəkdən gizlədib və onu hüquq-mühafizə orqanlarına KİV-də yayımlanmış və geniş rezonans doğurmuş yazıların dərcindən 15 gün sonra təhvil verib. Zakir Zeynalov "GünayBank" rəhbərliyi ilə əlbir olaraq, aldadılmış əmanətçilərin vəsaitlərinin mənimsənilməsi üzrə öz planı

nı gerçəkləşdirir və bildirir ki, bank qarşısında bütün borclarını bağlayıb. Bununla birlikdə, oğlunun oğurladığı pullar hesabına alınmış daşınmaz əmlakı bankın aktivlərinə yatıraraq, aldadılmış əmanətçilərə deyir ki, pullarını bankdan tələb etsinlər.

Zakir Zeynalov gözəl anlayır ki, heç kəs onun oğlu tərəfindən oğurlanmış pullarla alınmış və bankın balansına daxil edilmiş daşınmaz əmlak vasitəsilə pulları qaytara bilməyəcək. Başqa sözlə, uzun illər ərzində ölkənin ən iri banklarından birinə rəhbərlik etmiş və adı müxtəlif maliyyə fırıldaqlarına bulaşmış Zeynalov özünün çoxmilyonluq varidatını heç kimlə bölüşmək niyyətində deyil.

Bütün aktivlərini "GünayBank"ın balansına keçirməklə Zeynalov yeni çirkin oyuna başlayıb. Bank dairələrində qeyd edirlər ki, təcrübəsiz Emin Zeynalov təkbaşına bu böyüklükdə bank fırıldaqını həyata keçirə və məşhur məmurlara məxsus olan milyonları xaricdəki hesablara yolla bilməzdi. Bütün mənbələr ona işarə edir ki, bu bank fırıldaqında cinayətkar qruplaşma fəaliyyət göstərib və həmin qruplaşmaya "GünayBank"ın rəhbərliyi də cəlb olunub.

E.Zeynalovun həbsindən sonra "GünayBank"ın bütün zərərçəkmiş əmanətçiləri DİN-in Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlığa Qarşı Mübarizə İdarəsinə şikayətlə müraciət ediblər. Lakin əlaqələrindən və varidatından istifadə edən "Mahmud Məmmədov - Emin Zeynalov - Zakir Zeynalov" cinayətkar qruplaşması istintaqa və zərərçəkmişlərə güclü təzyiç göstərib. Qruplaşma yaxşı məlum olan vasitələrdən - qorxutmadan, şantajdan, qarşılıqlı ittihamlardan yararlanır...

Bir şey məlumdur ki, mütəşəkkil cinayətkar qruplaşma oğurlanmış pulların mənimsənilməsi naminə bütün yollara gedir. Devalvasiyadan 1 ildən bir az çox keçmiş daha öncə maliyyə bazarının həndəverinə yaxın düşə bilməyən Mahmud Məmmədov "qara bazar"da valyuta spekulasiyalarının hesabına öz bankını möhkəmləndirdi, filial və valyutadəyişmə məntəqələri şəbəkəsini genişləndirdi ki, bütün bunlar ölkədə baş verən bank və maliyyə böhranı fonunda heç bir məntiqə sığmırdı.

Səs-küylü qalmaqaldan sonra M.Məmmədov var gücü ilə özünün yeni layihəsinin əsas simasını - işə edilmiş Emin Zeynalovu xilas etməyə çalışır. Bu azmış kimi, M.Məmmədov İbrahim Alishov

vun və Maliyyə Bazarlarına Nəzarət üzrə Palatanın köməyi ilə Baltiyanı ölkələrin cinayətkar maliyyə dairələri ilə əlaqələrdə adı hallanan bankının nüfuzunu xilas etmək istəyir. Sayt yazır ki, aldadılmış əmanətçilər istintaqa çoxsaylı yazışmaları, əlaqələri, videoyazıları təqdim etməyə hazırdırlar ki, Cahangir Hacıyev - Eldar Mahmudov sxemi üzrə fəaliyyət göstərən cinayətkar qruplaşmanı sona kimi ifşa etsinlər. Aldadılmış əmanətçilər və Mahmud Məmmədovun mütəşəkkil cinayətkar qruplaşmasının və "GünayBank"ın qurbanları ədalətli araşdırmaya ümid edirlər.

"GünayBank" ASC 1992-ci ildən Azərbaycanda fəaliyyət göstərir. 2015-ci ilin

maliyyə böhranına baxmayaraq, bank ayaqda qalmaq istəyir və ötən il zərərsiz başa vura bilmiş azsaylı banklardan biridir.

Bankın əsas səhmdarları Mahmud Məmmədov və onun həyat yoldaşı Yegənə Şirinovadır. Onlar bankın səhmlərinin 89,76%-nə sahibdirlər, Mahmud Məmmədov isə bankın Müşahidə Şurasının sədridir. 2017-ci ilin məlumatlarına əsasən, bankın aktivlərinin ümumi həcmi 186 milyon manata bərabərdir.

Hazırda yaşanan qalmaqallı oğurluq olayında 46 şəxsə ümumilikdə bankın aktivlərindən yarımından çoxu qədər - 100 milyon manat "atıldığı" iddia olunur.

□ E.HÜSEYNOV,
"Yeni Müsavat"

Bakıda ermənilərin taksisirkəti fəaliyyət göstərir-iddia

Mais Ağayev: "Bizim işimiz maşına ancaq fərqlənmə nişanı verməkdir"

Erməni əsilli Tigran Xudaverdiyana məxsus "Yandeks" taksisirkətinin yenidən Bakıda "Uber taksisi" firması ilə əməkdaşlığa başlaması ilə bağlı məlumatlar yayılıb.

Məsələ ilə bağlı hələ ötən il məlumat yayılmışdı. Bildirilmişdi ki, milliyətçə erməni olan Tigran Xudaverdiyannın başçılıq etdiyi "Yandeks.Taksi" şirkəti Azərbaycanda nümayəndəliyini yaradır. Məlumatlarda qeyd olunmuşdu ki, Rusiyada qeydiyyatda olan "Yandeks.Taksi" şirkəti Azərbaycanda "Yandeks Azerbaijan" adı altında fəaliyyət göstərəcək. Həmin ərəfədə də mətbu-

atda məlumatlar yayıldı və ictimaiyyətdə qınaq yarandı. Nəticədə şirkətin Azərbaycanda fəaliyyətə başlaması yubandı. "Yandeks.Taksi"nin yaradıcısı və sahibi Tigran Xudaverdyan millətçi kimi tanınır.

Bizimyol.az saytı hələ ötən il yazıb ki, bu şirkət fəaliyyətdə olduğu ölkələrin xəritə-

sindəki adları həmin ölkənin ana dilində təqdim edəcəyini elan edib. Lakin Azərbaycanın tərtib olunmuş xəritəsində bu qaydaya əməl olunmayıb. Saytın yazmasına görə, şəhər və rayonlarımızdan yalnız bir neçəsinin adı öz dilimizdə qeyd olunub. O da rus dilində yazılmış formanın altında. Ək-

sər rayonlarımızın adı isə ancaq rus dilində yazılıb. Amma Ermənistanın xəritəsində istisnasız olaraq bütün rayonların adı erməni dilində verilib. Bundan başqa, T.Xudaverdyanın komandası Bakıda ki bəzi memarlıq abidələrinin üzərinə xaç işarəsi qoyaraq həmin tikililəri erməni kilsəsi

kimi təqdim edib (ən əsas məqam isə işğal olunmuş rayonlarımızla bağlıdır. Belə ki, "Yandeks.Taksi"nin yaradıcısı, məsələn, Ağdamı "Akna", Xocalını "İvanyan", Şuşanı "Şuşa", Füzulini "Varanda" kimi göstəriblər).

Məsələ ilə bağlı rəsmi məlumat almaq üçün Bakı Nəqliyyat Agentliyi ilə də əlaqə saxladığımız Mais Ağayev "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, bu məsələ ilə bağlı hələ ilin əvvəlində mövqə bildiriblər: "Bizim işimiz maşına ancaq fərqlənmə nişanı verməkdir. İstər "Uber" olsun, istərsə də başqa bir taksidə, bunların özlərinin nəqliyyat vasitələri yoxdur. Sadəcə olaraq, bu şirkətlər məklərlə məşğuldurlar. Biz də fərqlənmə nişanı verən zaman sürücüdən soruşuruq ki, bu maşını hansı şirkət üçün taksisi kimi sürəcək. Yəni belə bir tələb yoxdur. Bizim əməkdaşlarımız gündəlik taksisürücüləri ilə görüşən zaman, sadəcə olaraq, vətəndaşlıq baxımından tövsiyə edirik ki, fərqlənmə almısan, qanuni taksifəaliyyəti ilə məşğulsan. Ancaq sən erməni kitabçanda "Uber" şirkəti

yazılır. Deməli, sən qazandıqdan erməninin cibinə pul gedir. Ancaq "Uber"-in, "Yandeks"-in ölkədə fəaliyyətinin qadağan olunması bizim fəaliyyətimizə daxil olan məsələ deyil. İnsanlarımız da başa düşməlidirlər ki, bu vəsaitlər erməninin cibinə axır. Ona görə də "Uber"-dən istifadə etməli deyillər. Ölkəmizin milli maraqları, xalqımızın milli mənafehinin qorunması BNA və onun hər bir əməkdaşının gündəlik fəaliyyətinin əsasını təşkil edir. Qeyd edildiyi kimi, adıçəkilən şirkətin Ermənistan vətəndaşı və ya erməni əsilli digər bir ölkə vətəndaşı ilə, fərq etməz, birbaşa və yaxud dolayı yolla əlaqəsi varsa, o zaman Bakı Nəqliyyat Agentliyi həmin şirkətlə əməkdaşlıq edən taksisürücülərinə fərqlənmə nişanının verilməsini dayandıracaq".

Məsələ ilə bağlı Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi ilə də əlaqə saxladığımız Nəqliyyat Agentliyi bildirib ki, yayılan məlumat araşdırılacaq və daha sonra ictimaiyyətə məlumat veriləcək.

□ Əİ RAİS,
"Yeni Müsavat"

İyunun 29-da Milli Məclisin sonuncu iclası keçirildi. Spiker Oqtay Əsədov bildirdi ki, gündəlikdə 39 məsələ olsa da, daha bir məsələ - "Dövlət rüsumu haqqında" Qanuna dəyişikliklər əlavə edilib.

Gündəliyin təsdiqindən sonra parlamentin İqtisadi siyasət, sənaye və sənaye komitəsinin sədri Ziya Səmədzadə "2018-ci ilin dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsini təqdim etdi.

Maliyyə naziri Samir Şərifov isə çıxışında bildirdi ki, büdcədə müsbət yöndə dəyişikliklər var. Nazir dedi ki, zəruri dövlət vəzifələrinin yerinə yetirilməsi ilə bağlı əlavə maliyyə təminatının formalaşdırılması üçün ehtiyac yaranıb: "Tələb olunan əlavə vəsaitin 2018-ci il üçün təsdiq edilmiş dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına maliyyələşdirilməsi imkan xaricindədir. Beləliklə, dövlət və ictimai büdcədən gəlir və xərclərin tarazlaşdırılması və əlavə xərclər üzrə maliyyə təminatının yaradılması üçün 2018-ci ilin dövlət büdcəsinə yenidən baxılması zərurəti yaranıb. 2018-ci ilin yenidən baxılacaq dövlət büdcəsinin kəsiri təsdiq edilmiş göstəriciyə nisbətən 31 mln. manat artırılaraq 951 mln. manat səviyyədə proqnozlaşdırılır. Bu rəqəm isə cari ilin sonuna gözlənilən ümumi daxili məhsulun 1,3%-nə bərabər olacaq. Kəsirin yuxarıda qeyd olunan artımı dövlət büdcəsinin 2018-ci il yanvarın 1-nə mövcud olan vahid xəzinə hesabının qalığı hesabına örtüləcək. Yenidən baxılma ilə icmal büdcənin gəlirləri 28 mln. 86,8 mln. manat olacaq ki, bu da təsdiq edilmiş göstəriciyə nisbətən 3 mlrd. 981,1 mln. manat və ya 16,5% artacaq. İcmal büdcənin xərcləri təsdiq edilmiş göstəricilərə nisbətən 6,4% və ya 1 mlrd. 600,2 mln. manat artırılaraq 26 mlrd. 537 mln. manat səviyyəsində proqnozlaşdırılır. Yenidən baxılma ilə icmal büdcə kəsirlə deyil, 1 mlrd. 549,8 mln. manat profisitlə proqnozlaşdırılır. S.Şərifov bildirdi ki, 2018-ci ilin yeni dövlət büdcəsində neftin baza qiyməti artırılır. Dəqiqləşdirilmiş dövlət büdcəsində nəzərdə tutulan əlavə xərclərin maliyyə təminatı üçün xam neftin 1 barelinin satış qiymətinin təsdiq olunmuş proqnoza (45 ABŞ dolları) nisbətən 10 ABŞ dolları artırılaraq 55 ABŞ dollarına çatdırılması nəzərdə tutulur.

Bunun müqabilində cari ilin sonunadək ARDNF-ə əlavə olaraq gözlənilən 5 mlrd. 600 mln. manat daxil olmalarının 1 mlrd. 750 mln. manatının dövlət büdcəsinə transfer ediləcəyi, gömrük inzibatchılığının gücləndirilməsi və digər islahat tədbirlərinin keçirilməsi hesabına Dövlət Gömrük Komitəsinin xətti ilə dövlət büdcəsində nəzərdə tutulan gəlir proqnozunun 725 mln. manat, dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların büdcədən kənar gəlirlərinin 35 mln. manat artırılması, 2018-ci il 1 yanvar tarixinə dövlət büdcəsinin vahid xəzinə hesabının qalığından 31 mln. manat istifadə olunması nəzərdə tutulur.

Maliyyə nazirinin sözlərinə görə, yeni büdcədə 2018-ci ilin dövlət büdcəsində gəlirləri gözlənilən ümumi daxili məhsulun 29,6%-ni təşkil etməklə 22 mlrd. 110 mln. manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2018-ci ilin təsdiq edilmiş iş proqnozu ilə müqayisədə 1 mlrd. 983 mln. manat və ya 9,9%, 2017-ci ilin faktiki icra

Milli Məclis büdcə qanununa

əlavə və dəyişiklikləri təsdiqlədi

Büdcə xərcləri 2 mlrd. 14 mln. manat artırıldı; neftin baza qiyməti 55 dollara qaldırıldı...

göstəricisi ilə müqayisədə 5 mlrd. 593,3 mln. manat və ya 33,9% çoxdur. Yenidən baxılma ilə xərclərin 2 mlrd. 14 mln. manat artırılaraq 23 mlrd. 61 mln. manata çatdırılması nəzərdə tutulur ki, bu da təsdiq edilmiş proqnoza nisbətən 3,6%, 2017-ci ilin faktiki icra göstəricisi ilə müqayisədə 5 mlrd. 466,5 mln. manat və ya 31,1% çoxdur. Artımlardan sonra dövlət büdcəsinin xərcləri cari ilin sonuna gözlənilən ÜDM-in 30,9 faizinə bərabər olacaq ki, bu da təsdiq edilmiş göstəricidən 0,6 faiz-bənd, 2017-ci ilin faktiki icra göstəricisindən 5,8 faiz-bənd çoxdur.

S.Şərifov qeyd etdi ki, dövlət büdcəsində Dövlət Neft Fondundan (ARDNF) dövlət büdcəsinə transferlərin həcmi artırılır. ARDNF-dən Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfer 10 mlrd. 966 mln. manat nəzərdə tutulur ki, bu da 2018-ci ilin təsdiq edilmiş proqnozu ilə müqayisədə 1 mlrd. 750 mln. manat və 19% çoxdur.

"Neftin qiymətində baş verən dəyişikliklər büdcəyə təsir edən amildir. Bir neçə il bundan öncə dünya bazarında baş verən maliyyə iqtisadi böhran və neftin qiymətinin aşağı düşməsi nəticəsində həmin dövrdə dövlət büdcəyə yenidən baxmağa sövq edib".

Bunu isə 2018-ci ilin dövlət büdcəsinə dəyişikliklərin müzakirəsi zamanı Hesablama Palatasının sədri Vüqar Gülməmmədov söylədi. O dedi ki, cari ilin ötən dövründə həm dünya, həm də Azərbaycan iqtisadiyyatında müsbət təsirlər qeydə alındı: "Neftin qiymətinin artması nəti-

cəsində büdcədə neftin qiymətində dəyişikliklərə zərurət yaranıb. Neftin bahalaşması, dövlət maliyyə sistemində aparılan islahatlar nəticəsində ölkəmizdə Ümumi Daxili Məhsul 1,2 faiz artıb. Neft sektorunda 28,1 faiz, qeyri-neft sektorunda 5,7 faiz artım qeydə alınıb. Ölkəmizin valyuta ehtiyatları artaraq xarici borcu bir neçə dəfə üstələyib. Bir sıra sosial layihələrin maliyyə hesabında artım qeydə alınıb. Hesablama Palatası büdcə haqqında hesabat təqdim edib".

Spiker Oqtay Əsədovun təklifindən sonra deputatlar müzakirəsiz 2018-ci ilin dövlət büdcəsinə dəyişiklikləri təsdiqlədilər. Həmçinin Vergi Məcəlləsində dəyişikliklərin edilməsi haqqında qanun layihəsi və "Dövlət rüsumu haqqında" Qanunda dəyişikliklər edilməsi barədə qanun layihəsi də səsə qoyularaq təsdiq edildi.

İclasda "Hesablama Palatası haqqında" qanun layihəsi isə 3-cü oxunuşda müzakirəyə çıxarıldı. Sənəddə Hesablama Palatasının səlahiyyətlərinin artırılması əksini tapdı. Qanun layihəsində Hesablama Palatası dövlət vəsaitlərinin xəzinə hesabına və kənar dövlət maliyyə nəzarətinin məqsədləri çərçivəsində onların elektron informasiya sistemlərinə daxil ola biləcək. Yeni qanun kənar dövlət maliyyə nəzarəti orqanı olaraq Palatanın sərhədlərinin konkret müəyyənləşdirilməsi ilə dövlət vəsaitləri üzərində nəzarəti konkretləşdirir. Onun sözlərinə görə, Palatanın büdcə prosesində iştirakında konkret mərhələlər müəyyənləşdirilib. Qanun layihəsində bildirilir ki, növbəti

büdcə ili üzrə dövlət büdcəsi haqqında qanun layihəsi ona əlavə edilmiş digər sənədlərlə birlikdə bu qanuna və "Büdcə sistemi haqqında" Qanuna uyğun olaraq rəy verilməsi üçün Milli Məclisdən Hesablama Palatasına daxil olduqdan sonra Hesablama Palatası 30 gün müddətində rəy verir və Milli Məclisə qaytarır. Layihə müzakirələrə sonra III oxunuşda səsə qoyularaq qəbul edildi.

Milli Məclisin iclasında Bakı-Sumqayıt yolundakı tıxac da müzakirə olundu. Deputat Fazil Mustafa çıxışında dedi ki, adətən yol polisindən, ictimai nəqliyyatdan və piyadalardan bəhs olunur, amma digər məsələlər unudulur: "Biz bu üç subyektin cəzasını həmişə artırırıq. Dövlət büdcəsinə də müəyyən vəsait gəlir. Keçən il büdcədə 2 milyardlıq artım olub. "Bakixanov" qəsəbəsində metro tikilməli idi. Amma iki il keçib, metro tikintisində vəsait artırılmır. Artıq Xırdalan yolu ilə bağlı məsələ də hər birimizi narahat edir. Əhəlinin çəkdiyi zülmü doğrundan biz görmürük? Minlərlə insan küçələrdə qalıb, alternativ yol yoxdur. Türkiyənin İstanbul şəhərində metro ilə istənilən yere getmək mümkündür. Üstəlik, avtobuslar üçün ayrıca yol xətləri çəkilib. Həm tıxac yaranmır, həm də vaxtında işə yetişmək mümkün olur. Bir ildən sonra Bakı fəlakətli vəziyyətdə olacaq".

Deputat Fəzail Ağamalı da yollardakı vəziyyətin müzakirəsi zamanı çıxış etdi. O, həmçinin Fazil Mustafanın dedikləri ilə həmfikir olduğunu dedi: "Masazir istiqamətində dəhşətli vəziyyət hökm sürür. Elə bir və-

ziyyətdir ki, söz tapıb deyər bilirsən. Alternativ yollar da yoxdur. Həmin yol 4 il bundan qabaq çəkilib. Bir nəfər dilli-dilavər jurnalist çıxıb deyir ki, yolun təmirinə ehtiyac var idi. Mən tam məsuliyyətlə deyirəm ki, o yolda çat yox idi".

Spiker Oqtay Əsədov isə səslənən fikirlərə etiraz etdi: "Çox yüksək səviyyədə yollar çəkilir. Mənim də yaşadığım yer Sulutəpə tərəfdədir, o əziyyəti mən də çəkirəm. Orada evlər tikilib, yol genişlənsə, gərək o evlərin yarı sökülsün".

Milli Məclisdə Bakı yollarındakı vəziyyət və metro çəkilişindəki ləngimələrlə bağlı deputatların çıxışına "Azərbaycan Demir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri, Azərbaycan Milli Məclisinin deputat Cavid Qurbanov münasibətini bildirir-

düzgün saymadı: "Bu yaş həddindən artıq azdır. Bu yaş həddi ya 75-ə qaldırılmalı, ya da onlar ömürlük təyin olunmalıdır".

ABŞ-da hakim 81 yaşında istefa verdiyini xatırladan deputat məhdudiyətin götürülməsini təklif etdi: "İnsanlar işləyə bilməyəndə onsuz da ərizə yazıb işdən gedəcəklər. Üstəlik, hakimlərin sayının az olması da problemdir. Hakimlər maddi baxımdan asılı olmamalıdır, onlara yüksək məbləğdə əmək haqqı verilməlidir".

O.Əsədov "Sən inanırsanmı ki, kimsə özü istefa verər?" deyərək, reaksiya verdi.

Deputatlar, həmçinin Cənabət, İnzibati Xətalər, İnzibati Prosessual, Mülki, Miqrasiya məəcəllələrinə edilən dəyişiklikləri də nəzərdən keçirdilər.

"Dövlət rüsumu haqqında"

Qanunda edilən dəyişikliyə görə, sənədin 10.9-cu maddəsində "10 manat" sözləri "20 manat" sözləri ilə əvəz edilir.

İclasda "Məhkəmələr və hakimlər haqqında", "Məhkəmə-Hüquq Şurası haqqında", "Notariat haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə və "Azərbaycan Respublikası vətəndaşının yeni nəsil şəxsiyyət vəsiqəsinin tətbiqi ilə əlaqədar bəzi qanunlara dəyişikliklər edilməsi haqqında" qanun layihələrinə də baxıldı. İclasda Cəzalara İcrası Məcəlləsində, "İcra məmurları haqqında", "Polis haqqında", "İcra haqqında", "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" qanunlarda nəzərdə tutulan dəyişikliklər müzakirə olundu. Deputatlar, həmçinin Vergi Məcəlləsində, "İcra haqqında", "Dövlət qulluğu haqqında", "Siyasi partiyalar haqqında", "Feldyeger rəbitəsi haqqında", "Yol hərəkəti haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi haqqında və "Feldyeger rəbitəsi orqanında xidmətkeçmə haqqında" Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının 2004-cü il 8 iyun tarixli 682-IIQ nömrəli Qanununun ləğv edilməsi haqqında" qanun layihələrinə də münasibət bildirdilər.

Gündəlikdəki bütün qanun layihələri səsə qoyularaq qəbul edildi. Bundan sonra Milli Məclisin növbədən kənar sessiyası öz işini yekunlaşdırdı. Spiker Oqtay Əsədovun ləğv edilməsi haqqında" qanun layihələrinə də münasibət bildirdilər.

Gündəlikdəki bütün qanun layihələri səsə qoyularaq qəbul edildi. Bundan sonra Milli Məclisin növbədən kənar sessiyası öz işini yekunlaşdırdı. Spiker Oqtay Əsədovun ləğv edilməsi haqqında" qanun layihələrinə də münasibət bildirdilər.

Gündəlikdəki bütün qanun layihələri səsə qoyularaq qəbul edildi. Bundan sonra Milli Məclisin növbədən kənar sessiyası öz işini yekunlaşdırdı. Spiker Oqtay Əsədovun ləğv edilməsi haqqında" qanun layihələrinə də münasibət bildirdilər.

Q. Həsənquliyev hakimlik fəaliyyəti üçün son yaş həddinin 68 yaş götürülməsini də

Əlsad PAŞASOY, "Yeni Müsavat"

İyunun 27-də Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞ PA) saytında Parlament Assambleyasında ayrı-ayrı deputatların və keçmiş AŞ PA üzvlərinin Korrupsiya İttihamları üzrə Müstəqil İstintaq Orqanının Məruzəsi dərc edilib. Məruzədə korrupsiya faktlarında özünü göstərən etik normaların pozulmasında təqsirli bilinən 29 deputatın adı açıqlanıb.

mağın əleyhinə olub: "İnanmıram ki, bu, hansısa müsbət nəticələrə gətirib çıxaracaq. Bakıda bu məsələni geniş şəkildə izah edəcəyik".

S. Seyidov adı sanksiya

sanksiyalar tətbiq edilib, 29 nəfər isə ömürlük AŞ PA-ya daxil olmaq hüququndan məhrum edilib: "Ümumiyyətlə, bu hesabatı hüquqi bir sənəd olaraq təqdim etmək doğ-

Gültəkin Hacıbəylinin AŞ PA-ya girişinin

yasaqlanmasının pərdəarxası

Yeganə Hacıyeva: "AŞ PA-nın Azərbaycana qarşı qərəzli qətnamələrinin təbliğatçısı olan keçmiş deputatın özünün bu cür sanksiyaya məruz qalması ilahi ədalət kimi də dəyərləndirilə bilər"

Bu deputatların bir hissəsi Azərbaycan nümayəndələrindən AŞ PA-da Azərbaycan hakimiyyətinin maraqlarını təşviq etmək məqsədilə pul və hədiyyələr almaqda təqsirli bilinib.

İstintaq Komitəsi deputatlar Zmaço Yelinçiq Plemeniti, Karin Strents, Karin Voldsett, Luka Volonte və digərləri barəsində də AŞ PA-ya daxil olmaq hüququndan ömürlük məhrum edilmə qərarları çıxarıb.

Komitə həmçinin qeyd edib ki, azərbaycanlı millət vəkilləri Müslüm Məmmədov və Elxan Süleymanov komissiyasının suallarını cavablandırmaqdan imtina etdikləri üçün onlara da AŞ PA-ya giriş yasaqlanıb (*diqqətə çatdırmaq ki, Elxan Süleymanov hələ ötən həftə istintaq orqanı ilə əməkdaşlıqdan niyə imtina etdiyinə dair geniş məqalə ilə çıxış edib və AŞ PA-da Azərbaycana qarşı aparılan kampaniyanın, oyunların, qaraxmaların detallarını açıqlayıb. Həmin yazı ilə müsavat.com saytında "Nə üçün Müstəqil Kenar İstintaq Orqanı ilə əməkdaşlıqdan imtina etmişdim?" sərlövhəli yazıda tanış ola bilərsiniz-red.* (http://musavat.com/news/ne-ucun-musteqil-kenar-istin-taq-orqani-ile-emekdasliqdan-imtina-etmisdim-elxan-suleymanov_535180.html).

Maraqlıdır ki, AŞ PA-ya daxil olmaq hüququndan ömürlük məhrum edilənlər arasında səlahiyyətləri 2010-cu ildə başa çatmış keçmiş azərbaycanlı deputat, hazırda Milli Şuranın rəhbərliyində təmsil olunan Gültəkin Hacıbəylinin də adı qeyd olunub. Məruzədə qeyd edilir ki, onun əməllərində etik normaların cüzi pozuntusu olub.

2010-cu ilə qədər o, Azərbaycanda demokratiya və insan haqları ilə bağlı AŞ PA-nın ən irticaçı və haqsız qərarlarının müəllifi və tərəfdarı idi. Amma deputat mandatını itirəndən sonra G.Hacıbəyli hakimiyyət və ölkə ictimaiyyəti üçün gözənilmədən siyasi baxışlarını dəyişdi və əvvəllər fa-

natikcəsinə müdafiə etdiyi hakimiyyətə qarşı çıxdı və siyasi müxalifətin sıralarına qoşuldu. Xatırladaq ki, vaxtilə bəzi məşhur siyasi dustaqlara qarşı cəza siyasətinin davam etdirilməsini məhz Gültəkin Hacıbəyli dəstəkləyirdi. Milli Məclisin deputatı AŞ PA tribunasından etdiyi çıxışlarında bu qurumun azad olunmasında təkid etdiyi bir çox siyasi dustaqlar barəsində cəza tədbirlərinin tətbiqinin zəruriliyini bildirdi. Həmçinin ölkədə siyasi məhbus olmadığını bəyan edirdi.

Azərbaycanın AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin rəhbəri Səməd Seyidov APA-ya açıqlamasında AŞ PA-nın Prosedur Qaydaları, İmmunitetlər və İnstitusional Əlaqələr Komitəsinin AŞ PA-nın 14 keçmiş üzvü haqqında qərarını şərh edib. S. Seyidov qeyd edib ki, həmin istintaq komitəsi ilə əməkdaşlıq edib, öz mövqeyini bildirib: "Yəqin ki, kimse əməkdaşlıq etməyib və ona görə də bu qərar qəbul edilib. Ancaq əməkdaşlıq etməyən şəxslər təkəcə Azərbaycandan deyil, bir neçə ölkədən olub. Lakin onlara qarşı heç bir qərar tətbiq etmirlər, Azərbaycandan olanlara tətbiq edirlər. Bu, o qədər də obyektiv deyil".

S. Seyidov bildirib ki, hər zaman sanksiya dili ilə danış-

siyahısına salınmış keçmiş deputat Gültəkin Hacıbəylinin AŞ PA-nın məktubunun Azərbaycan nümayəndə heyəti tərəfindən ona çatdırılmaması barədə dediklərinə də münasibət bildirib: "O, parlamentin üzvü deyil axı. Parlament keçmiş deputatlara nəyi və niyə göndərməlidir? Onun parlamente aidiyyəti yoxdur".

Siyasi ekspert Yeganə Hacıyeva isə "Yeni Müsavat"a bildirib ki, keçmiş AŞ PA üzvlərinin Korrupsiya İttihamları üzrə Müstəqil İstintaq Orqanının qəbul etdiyi sənədin özü hüquqi əsassızdır. Belə ki, Müstəqil İstintaq Qrupu adlandırılan qrupun fəaliyyəti üçün baza rolunu AŞ PA-da 2017-ci ildə qəbul edilən daxili prosedur və etik qaydalara dəyişiklik nəzərdə tutan "Parlament Assambleyasında üzvlərin məsuliyyət prinsipinin tanınması və həyata keçirilməsi" sənədi oynayır. İstintaq Qrupu bunun əsasında heç bir dəlil və sübuta, real faktlara söykənməyən, müstəqilliyi şübhə doğuran, iqtisadi və siyasi lobbi dairelərə bağlılığı ilə tanınan şəxslərin şübhəli ifadələri əsasında qərəzli bir hesabat hazırlayıb. Bu hesabatın əsasında da bir neçə deputata

ru deyil və onun əsasında sanksiyaların tətbiqi isə ümumiyyətlə qəbul edilməzdir. Bu, AŞ PA-nın artıq bir neçə ildir rəqib qruplara qarşı sifarişlə hüquqi prosedurların tətbiqi praktikasının davamıdır.

Sənədin detallarına gələk, deputatlar Karin Strents, Karin Voldsett, Luka Volonte və bir neçə şəxs barəsində də AŞ PA-ya daxil olmaq hüququndan ömürlük məhrum edilmiş qərarları çıxarıb. Gültəkin Hacıbəyliyə də istintaq orqanı ilə əməkdaşlıq etmədiyinə görə eyni qərar çıxarıb. Bu qərar o deməkdir ki, həmin şəxslər heç vaxt hər hansı bir statusda AŞ PA-ya daxil ola bilməyəcəklər.

AŞ PA prosedur qaydaları, immunitetlər və institusional məsələlər komitəsi 2017-ci ildə qəbul etdiyi sənədin əsasında 2010-cu ildə deputat kimi fəaliyyəti bitmiş bir şəxsə sanksiya tətbiq edib. Bildiyiniz kimi, Gültəkin Hacıbəylinin səlahiyyətləri 2010-cu ildən başa çatıb. Qanunun geriye qüvvəsinin olmaması prinsipini nəzərə alsaq, bu faktın özü AŞ PA-da Müstəqil İstintaq Qrupunun fəaliyyətinin hüquqi mənada əsassız və qərəzli olmasının göstəricisidir.

AŞ PA Prosedur qaydaları, immunitetlər və institusional məsələlər Komitəsinin korrupsiyada və etika qaydalarını pozmaqda ittiham olunan indiki və keçmiş üzvlərinə sanksiyalar tətbiqi birmənalı siyasi qərardır. Bu da əvvəlki anti-Azərbaycan dairələrinin fəaliyyətinin davamıdır, hədəf sanksiyalara məruz qalan şəxslər deyil, ümumilikdə Azərbaycan hökuməti, milli lobbi qrupu və nəticədə Azərbaycan dövlətidir".

Y.Hacıyeva qeyd etdi ki, Gültəkin Hacıbəyli son illərdə AŞ PA-nın bütün qərəzli qətnamə və sanksiya qərarlarını, ümumiyyətlə, anti-Azərbaycan dairələrinin istənilən qərəzli məqalələrini, xarici kəşfiyyat dairələrinin istənilən sızdırmalarını şəxsi-şübhəsiz qəbul edib, sosial mediada təbliğində xüsusi canfəşanlıq edən şəxslərdən biri olub: "İndi G.Hacıbəyli şəxsən özü Avropa Şurası tərəfindən belə bir qərəzli üz-üzə qalıb. Əslində bunun özündə ilahi bir ədalət var. Lakin etiraf edirəm ki, Avropa Şurası Parlament Assambleyasının bu qərarına Azərbaycan müxalifətinin rəyi, sanksiyaya məruz qalan Gültəkin Hacıbəylinin şərhli, gözənilməli kimi, reallıq hissindən uzaq, qərəzli və ədalətsiz oldu".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Hovuzu seçib batıran ərəb

Samir SARI

Təsədüfün beləsi... İsti gündür, oturmuşuq sərin otaqda, işləyə-işləyə oradan-buradan, istirahətdən, tətil-dən danışırıq. Əməkdaşımız mənə Şəkiddəki "Marxal" istirahət məkanını tərifləyir. Keçən il orada dincəlib, xoşuna gəlib. Bakıya nisbətən sərin yerdir, üstəlik, hovuzu-zadı var.

Beləcə, danışa-danışa işləyirik. Adı qaydada saytlara baxıram, bir də görürəm, bay, əməkdaşımız Toğrulun təriflədiyi "Marxal"ın adı keçən bir xəbər var. Başlığını oxuyuram: "Azərbaycana gələn ərəb turist hovuzla nəcis etdi".

Əlbəttə, başlıqda özümüzün s ilə başlayan ı ilə bitən gül kimi ifadəmizi qoyub "nəcis etdi" kimi qeyr-müəyyən söz birləşməsindən istifadə etmək, bəlkə də məqbul deyil, ancaq hər halda, ərəb turistin "Marxal"ın hovuzuna məhz nə etdiyini anlamaq mümkündür.

Başlığı oxuyuram, əməkdaşımız diksindir, sırf Tovuz ləhcəsi ilə deyir: "Biy, sənin yığvalın qarəlsin, hey". Anlaşıqlı ki, "Marxal"ın hovuzunun ortasına "nəcis edən" ərəb əslində qaqanın builki istirahət planının ortasına edib.

İndi o, "Marxal"a getməyəcək, o hovuzla girməyəcək. Güman ki, bu informasiyadan xəbər tutan başqaları da elə edəcəklər. Belə çıxır ki, bir məsuliyyətsiz ərəb milli turizminin içine nəcis qoyub. Güc-bəla ilə turizm inkişaf etdirirdik...

Ancaq "Marxal" rəhbərliyinin yeganə təsəllisi o ola bilər ki, ölkədə qəzet, sayt oxuyanlar çox azdır, çoxları etdiyi hərəkətə görə 500 manat cərimələnən ərəbin bu yaramazlığından xəbər tutmayacaqlar. İntəhası, son vaxtlar dəb olub, adamlar bir rayona, hotellə, restorana, klinikaya müraciət etməzdən öncə mütəlq google-da həmin təsisatın adını yazaraq axtarış verir, qarşılarına çıxan materialları oxuyur, bilgi əldə edirlər (bunun adına yekə-yekə "araşdır-dım, öyrəndim" deyənlər də var).

Bax, elə adamlar google-da "Marx..." yazıb axtarış verən kimi qarşılarına mütəlq o material çıxacaq: "Azərbaycana gələn ərəb turist hovuzla nəcis etdi" (və başqa variantlar).

Ona görə də gərək istirahət məkanının rəhbərliyi onu 500 yox, azı 5000 cərimələyeydi.

"Marxal"da dincəlməmiş əməkdaşımız isə danışır ki, yaramazlar keçən il də beləyidilər. Xadimə qadın oturub doluxsuna-doluxsuna danışmış ki, ərəblərin əlindən bu işdən getmək istəyir. Deyirmiş, birdəfəlik çay paketlərini hara gəldi atırlar, düyünü çarpayılara tökürlər, tualetlər palçıqın içində olur, sifonu çəkmirlər, pintlilik, vəhşilik baş alıb gedir.

Pintliliyi anladıq, ta gəlib gül kimi, mavi kaşlarla süslənmiş hovuzla şey eləmək (müəllif özünü öz dedə-baba kəlməmizi yazmaqdan güclə saxlayır, amma belə getmə, o söz leksikonumuza oturmaldır, çünki artıq şeyin özü oturub, qoy sözü də otursun) nəydi?

Keçən il də biri "Torqovi" tərəflərdə küçyə pəşov eləmişdi, ona birtəhər dözdük, builki yaramaz da hovuzla yox, bir az qıraq yerə şey eləseydi, üstündən (hər mənada) keçmək olardı.

Ta neynəmək olar, milli turizmimizi inkişaf etdirmək üçün gərək belə şeylərə qatılmaq.

Odur, Livanda gənc qızları polis işinə götürüblər, hamısına qısa şort geydirib buraxıblar şəhərə ki, turist cəlb ələsinlər. Kreativ ideyadır. Bunu hər kim düşünübse qara ərəbin ağ baldıra olan həvəsinə bilir, görür ki, regionun ərəbləri daşlanıb uzaq Azərbaycana, Gürcüstana, Ukraynaya, Rusiyaya gedirlər, düşünür ki, qoy elə gözlərinin qurdunu öz regionlarında öldürsünlər.

Ərəblərdən söz düşmüşkən, o demək deyil ki, bizim hamımız milli turizmin inkişafını fikirləşirik. Yox, şüursuz və təməhkar vətəndaşlarımız da var. O gün onlardan biri ərəbin itmiş telefonunu tapıb, gətirib özünə qaytarmaq istəyir, amma əvvəlcə 50, sonra isə 100 manat istəyir. Ərəb də razılaşmır, arxaya addım atanda, bu dəfə kəllə-mayallaq düşür kanalizasiya quyusuna. Oradan birtəhər çıxır, ona kömək etmək üçün əlini uzadan sürücünün köməyindən isə imtina edir. Çünki bu ərəbdə artıq belə bir qənaət hasil olub ki, bu ölkədə adama bir kömək edəndə mütəlq pul istəyirlər.

Vaxtı bitəndə o, buradan gedəcək, bir də buralara gəlməyəcək. Əslində Şəkiddə hovuzu kol dibinə döndərən ərəb də bir daha bu ölkəyə gəlməyə yaxşıdır. Elə olanda da milli turizmimiz ziyan çəkəcək. Çünki küçyə pəşov edən gəlməsin, hovuzu seçən gəlməsin, dükana zəncirli quzuyla giren gəlməsin, bulvarda quşbazlıq edən gəlməsin, bəs kim gəlsin?

Vəziyyət budur. Hiss olunur ki, təkəcə bizim ölkə deyil, bu zalım uşağı dünya turizminin içine nəcis ediblər.

Opium üzrə məruzəçi

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"-Xalq üçün tiryək neçəyədir?
 Qapının arxasında susurdular.

- Atacan, siz duzsuz adamsınız! - Ostap qışqırdı"
 (İlf və Petrov "On iki stul")

Avropa Şurası bir yandan bizdən qaz, neft, kürü, pul almaqda davam edir, o biri yandan isə siyasi məhbuslar üzrə məruzəçi təyin edirlər. Anlaşılmaz hərəkətdir. Rəhmətlik Cəlal əmi demişkən, almısan pulunu, otur yerində da bə. Nəyə lazımdır belə böhtançı hərəkətlər? Bizdə siyasi məhbus yoxdur. Ümumiyyətlə, bizdə məhbus yoxdur. Klassikimizin yazdığı "bizdə uşaq yoxdur" məsələsindəki kimi. Üç-dörd nəfər dustaq vardır ki, onlar da özləri gedib türməyə giriblər. Maşallah, hamısı generaldır. MTN generalı, gömrük generalı, nə bilim, nəyin generalı... Özü də bunlar üçün ayrıca zindan binası tikiblər ki, sirləri başqalarına ötürməsinlər. Gör nə qədər sirr bilən dustağımız vardır. Heç Avropada bu qədər generalı birdən tutub qazamata salırlarmı? Yox. Deməli, bizdəki qanunların aliliyi heç o tərəflərdə yoxdur. Hətta 90-cı illərdə bir periodumuz oldu, baş nazirin rəhbərliyi ilə bütöv Nazirlər Kabineti türmədə otururdu.

Özü də adamı yandıran odur ki, tezə siyasi məhbus məruzəçisi İslandiyanın nümayəndesidir. İsmi-şərifli Torhildir Sunna Evarsdottir olan (bunun adını düzgün yazmağı öyrənənə qədər media aləmimizdə neçə redaktor intihar edəcək, neçə qəzet bağlanacaq, neçə klaviatura sahibsiz qalacaqdır) həmin qadın gəlib bizdə siyasi dustaqların vəziyyətini öyrənəcəkmis. Niyə yanırıq, onu yazım. Söhbət ondadır ki, bu məruzəçinin vətəni İslandiyanın haradasa 300 min nəfər əhalisi vardır. Gəncədə bundan çox adam yaşayır. Di gəl, bizə ağıl öyrətmək fikrindədirlər. Amerika, Fransa, Almaniya kimi yekəpər, zırlıtı dövlətlər bizi tənqid edəndə bəlkə buna dözürlük, ancaq İslandiya niyə adamı tənqid eləsin? Elə bil Sürət Hüseynov Gəncədən banda yığıb Bakının üstünə gəlir. Tarixdən dərs almadırlarmı?

Sözgəlişi, diqqətli oxucular mənim bu cırdan dövlətlərə marağımdan xəbərdardır. Təzəlikcə onlardan biri - Amerika Samoası adlı ada dövlətindən oxuyurdum, əcaib fakta rast gəldim. Təsəvvür edin, cəmi 51 min nəfər sakini olan adada hər birinin tirajı 4-5 mini ötən gündəlik 3 qəzet çıxırmış! Halbuki bizim 10 milyonluq ölkəmizdə tirajı 5 mini keçən gündəlik qəzeti, deyəsən, axırıncı dəfə rəhmətlik "Qasid" in köşkü ilə birgə Bakı zibilliyinə aparıb yandırdılar. Əlbəttə, başqa klassikimizdən sitat gətirsək, əvəzində biz qurbağa yemirik. Bunun özü müsbət irəliləyişdir.

Bax, elə Amerikanın bizdəki səfirliyində elçi vəzifəsi 3 aydan çoxdur boşdur. Xaricilərin yayda diplomatik fəaliyyəti əsasən ləğv eləyib pilyajda başlarını quma soxduqlarını nəzərə alsaq, ən azından sentyabra qədər də səfir olmayacaq və beləliklə, biz altı aya yaxın səfirsiz qalacağıq. Ancaq bu, çox lazımdır mı? Məncə, heç lazım deyil. Amerikanın səfirinin işini özümüz daha yaxşı görürük. Narahat olmaqdan tutmuş energetika sektorunda möhkəm əlaqələrə, Əfqanıstanda demokratiya qayımaqdan Şəkiddə piti basmağa qədər. Lazım gəlsə, bizim XİN "Amerika səfiri" adlı yeni diplomatik ştat qayırar, həmin şəxs bütün bu işləri lazımı qaydada həyata keçirdər.

Əfqanıstan demişkən, 26 iyunda BMT-nin Narkotiklərə qarşı mübarizə qurumu - UNODC dünyada opium narkotikinin (tiryək) yayılmasının epidemiya şəklini aldığı haqda hesabat yayıb. Sən demə, 2016-cı ilə nisbətən 2017-ci ildə dünyada opium yetişdirilən tarlaların sahəsi 37 faiz artaraq 4 min 180 kvadrat kilometrə çatıb. Bu, 586 min futbol meydanı qədərdir (təsəvvür üçün). Dünya üzrə opium istehsalı da uyğun dövrdə 65 faiz artaraq 10,5 min tona çatıb. Bunun isə nə az, nə çox - 9 min tonu Əfqanıstanda əmələ gəlir. İndi başa düşdünüzmü Amerikanın Əfqanıstana gətirdiyi demokrasi uyuşdurucusu hansı məhsulu verməkdədir və ona bu məsul işdə müttəfiq ölkələrin əsgərləri də nə üçün yardım edirlər? Özü də bu opium sizə zarafat gəlməsin. Bütün dünyada narkotikdən ölənlərin 76 faizi məhz opium mənşəli narkotiklərdən ölürlər. 2015-ci ildə narkotikdən ölənlərin sayı isə nə az nə çox - 168 min nəfər olmuşdur.

Rusiya və ABŞ prezidentləri Vladimir Putinlə Donald Tramp arasında keçiriləcək görüş iyulun 16-da Finlandiyanın paytaxtı Helsinkidə baş tutacaq. Bu barədə Kremlin mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Ağ Evin nümayəndəsi Linds Uolters bildirib ki, ABŞ prezidenti Donald Tramp ümid edir ki, onun Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə görüşü münasibətlərdə gərginliyi azaldacaq və konstruktiv qarşılıqlı fəaliyyətə gətirib çıxaracaq.

L.Uolters deyib ki, prezident Tramp və prezident Putin ABŞ və Rusiya münasibətlərini, bir sıra milli təhlükəsizlik məsələlərini müzakirə edəcəklər.

Bu görüşdən gözlənilən nələrdir? Bu görüşün kifayət qədər gərgin olan ABŞ-Rusiya münasibətlərinin yumşalmasına, dünyada gedən proseslərə təsiri olacaqmı?

Politoloq Elçin Mirzəbəyli bildirdi ki, Donald Tramp Vladimir Putin bundan öncə də görüşüblər və bu görüşlərdən sonra Vaşinqton-Moskva münasibətlərində hər hansı bir irəliləyişin şahidi olmamışdır. Amma təbii ki, belə görüşlərdə dünyanın iki ən güclü hərbi potensialı olan dövlətin birinci şəxsləri arasında global məsələlərə bağlı maraqların uzlaşdırılması mümkündür. Maraqların uzlaşdırılması isə münasibətlərin yumşalması anlamına gəlir: "ABŞ-Rusiya münasibətlərinin normal məcraya düşməsi üçün ya Vaşinqton, ya da Moskva global geosiyasi iddialarından əl çəkməlidir. Bu isə mümkün deyil. Təbii ki, ABŞ və müttəfiqlərinin iqtisadi gücü ilə Rusiyanın mövcud durumunu müqayisə etmək mümkün deyil. Bununla yanaşı, yumşaq güc siyasətinin öz hədəflərinə çatması üçün bəzən on illərlə vaxt sərf etmək lazım gəlir. Amma hərbi təhdid və real hərbi təhlükə qısa yoldur. Rusiyanın hərbi potensialı kifayət qədər güclüdür, nəhəng təbii resursları var və bütün bunlar Moskvanın manevr və müqavimət imkanlarını artırır. Bu baxımdan ABŞ-Rusiya rəqabətinin yaxın dövrdə hansısa tərəfin tam qələbəsi ilə bitəcəyi barədə mülahizə yürütmək sadələşmə olardı. Qarşılıqlı və ziddiyyətli davam edəcək. Çünki bu, hər iki dövlətin vazkeçilməz geosiyasi və geoiktisadi maraqlarından qaynaqlanır".

E.Mirzəbəylinin sözlərinə görə, Tramp Putinin görüşü ilə bağlı tək ABŞ-ın ənənəvi müttəfiqləri deyil, əks qütblərdə dayanan ölkələr də dolayısı ilə narahatlıqlarını bildirirlər. Bu narahatlıq İranda da hiss olunur: "Məsələn, Tehran narahatdır ki, Rusiya hansısa məsələlərdə, o cümlədən Suriya ilə bağlı ABŞ-la razılığa

İki böyük rəqibin görüşü - Qərb-Kreml savaşı bitəcəkmimi...

Elçin Mirzəbəyli: "ABŞ-Rusiya münasibətlərinin normal məcraya düşməsi üçün ya Vaşinqton, ya da Moskva global geosiyasi iddialarından əl çəkməlidir"

gələ və İranı oyundankənar vəziyyətdə qoya bilər. İranda daha bir narahatlığı Trampın başladığı global ticarət müharibəsi və bu müstəvidə bir sıra dövlətlərdən İranda ticarət əlaqələrinə son qoyulması tələbidir. Çin artıq bu tələbə əməl etməyəcəyini bildirib. ABŞ-ın İran nefti ilə bağlı tələbləri də bu ölkə ilə enerji sektorunda yaxından əməkdaşlıq edən Hindistan, Yaponiya və Avropa İttifaqı tərəfindən dəyərləndirilməyib. Vaşinqton "OPEK+Rusiya" formatı iştirakçılarının atdığı addımlardan da narazıdır və global bazarda İran neftinin həcmi azaldılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər müstəvisində adıçəkilən formatın bu yeri doldurmağa cəhd göstərməməsinə də qəbul etmir. Bu isə öz növbəsində neftin qiymətinin artmasına zəmin yaradır. Nəticədə isə hətta ABŞ-ın müttəfiqləri də İrana qarşı sanksiyalardan yan keçməyə çalışırlar.

Avropalıların Tramp-Putin görüşü ilə bağlı narahatlıq keçirməsi daha çox Rusiya mətbuatında qabardılır. Bütün bunlar, sadəcə, mülahizələrdir. Məsələn, bəzi ekspertlər iddia edirlər ki, Putin Tramp

ABŞ qoşunlarının Avropa İttifaqından çıxarılması ilə bağlı razılığa gələ, nəticədə isə Almaniya təhlükəsi ilə qarşı-qarşıya qala bilər. Amma təbii ki, bütün bunların reallığı əks etdirdiyini söyləmək üçün əlimizdə ciddi əsas yoxdur".

Politoloq qeyd etdi ki, Tramp-Putin görüşündə hansısa sənədin imzalanması biləcəyi indiki münasibətlər müstəvisində inandırıcı görünmür. Bunun üçün heç əsas da yoxdur. Ola bilsin, hansısa məsələlər ətrafında şifahi razılığa əldə olunsun. Tərəflər çox güman ki, hansısa regional və global problemlərin həlli ilə bağlı öz üzərlərinə rəsmi öhdəlik götürməyəcəklər.

Politoloq Elxan Şahinoğlu isə bildirdi ki, görüşün təşəbbüskarı Tramp olsa da, bu görüş Putin üçün daha vacibdir. Çünki Rusiya Qərbin sətksansiyaları altındadır və Putinlə görüşmək istəyən Qərb liderləri azdır: "Avropada tək-tük ölkə lideri var ki, Putini ölkəsinə səfərə dəvət edə bilər. Tramp görüşü Putinin beynəlxalq aləmdə mövqelərini gücləndirməyə xidmət edir. Əlbəttə, bu görüşdə ciddi nəticə əldə olunmayacaq. Çünki iki ölkə arasında o dərəcədə

dərin fikir ayrılıqları var ki, hansısa sənədin imzalanması ehtimal edilmir. Ancaq Tramp əl sıxışmağın özü belə Putinə əlavə dividendlər gətirəcək".

E.Şahinoğlunun sözlərinə görə, bütün bunlara görə Trampa qarşı Konqres daha da sərtləşəcək: "Putin də bunu bilir. Digər tərəfdən, Putinin o da xoşuna gəlir ki, birincisi, Tramp Ukrayna məsələsində israrlı deyil, tam əksinə, Ukraynanı korrupsiyalaşmış dövlət hesab edir, ikincisi, Rusiyanı "böyük yeddilər"ə qaytarmaq istəyir. Putinin əsas istəyi Trampın Kırımı unutmamasıdır. Avropa da bundan qorxur".

Bir sıra siyasi təhlilçilər isə hesab edir ki, Donald Tramp hətta istəsə belə, ABŞ-ın Rusiyaya qarşı siyasətini təkbaşına dəyişmək iqtidarında deyil. Putin də öz siyasətini dəyişmək istəmir. Çünki bu siyasət ona ölkəsində siyasi dividendlər qazandırır. Qərblə arqressiv qarşılıqlı Rusiya prezidentinin reytingini yüksəldən əsas vasitələrdəndir. Odur ki, qarşıdakı görüşdən sensasion nəticələr gözləməyə dəyməz.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
 "Yeni Müsavat"

Ermənistanda az qala, hər keçən gün qalmaqlı həbslər və ya sensasiyalı hadisə ilə yadda qalır. Yeni hakimiyyət, baş nazir Nikol Paşinyan xüsusilə də cəmiyyətin həssas olduğu korrupsiya məsələsində sərtlik göstərməklə öz reytingini normalda saxlamağa çalışır. Gələn xəbərlərə görə, Ermənistanda bütün sahələrdə - ordudan tutmuş, mədəni-humanitar sferalara, xidmət sektoruna kimi, - korrupsiya mexanizmləri dərin kök salıb.

Beləcə, hələ ki dərin, sistemli islahatlara risk eləməyən N.Paşinyan onu iqtidar etmiş narazi xalqda təəssürat yaratmağa çalışır ki, guya əhalinin acınacaqlı durumunun tək səbəbi məhz oliqarxlardır. Ancaq əlbəttə ki, tək səbəb bu deyil. Daha doğrusu, korrupsiya, oliqarxiya səbəb yox, nəticədir. Səbəb isə ilk növbədə həll edilməmiş qalan Dağlıq Qarabağ problemi və bu problem vasitəsilə Ermənistanı girov durumdə saxlayan Rusiyadır.

*****

Yerli və əcnəbi siyasi təhlilçilərin bu xüsusda şərhli diqqət çəkir. Məsələn, "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, İrəvandan siyasi icmalçı Susanna Petrosyan "Vestnik Kavkaz" nəşrindəki məqaləsində uzun illər ölkədə mövcud olmuş qanunsuzluqlar, bu qanunsuzluqlar sayəsində varlanmış şəxslərdən yazıb və iqtisadçı ekspert Vaqın Xaçatryanın sitatə gətirib: "Bu gün həmin iş adamlarının qanun çərçivəsində işləyə biləcəklərini söyləmək çətinidir. Çünki onlar öz işgüzar düşüncələri və intellektləri, bacarıq və innovasiyalar hesabına deyil, hakimiyyətlə yaxın əlaqələri hesabına iş görüb, varlanıblar".

Müəllifə görə, korrupsiya bəlası Ermənistanda sistemli xarakter daşdığı üçün onunla mübarizəni sərtləşdirmək vacibdir: "Amma analitikləri təəcübləndirən odur ki, hazırda ölkədəki ən iri korrupsionerlər ifşa olunmaqdan yayına biliblər. Onların əksəriyyəti keçmiş hakimiyyət əşelonunun nümayəndələridir. İstisna deyil ki, baş nazir Paşinyan klan-oliqarxiya rejiminin ən parlaq simalarının ifşa edilməsinin yaradacağı potensial riskləri nəzərə alaraq, bu prosesə daha yaxşı hazırlaşmağa çalışır. Ola bilsin, bu üzdən hazırda hüquq-mühafizə orqanları silah-sursat axtarışları ilə daha fəal məşğul olur. Bununla da keçmiş hakimin təmsilçiləri və kriminal avtoritetlər də daxil, müxtəlif qruplaşmaları zərərsizləşdirmək məqsədi güdülmür".

Yeni qənaət hasil olur ki, N.Paşinyan qorxutmaqla yanaşı, özü də daxili-xarici rəvanşdan, sui-qəsdlərdən qorxur.

*****

Bu arada baş nazir Paşinyan yeni hökumətin iştirakı ilə Təhlükəsizlik Şurasının ilk iclasını keçirib. Yada salaq ki, Ermənistanda konstitusiyaya edilmiş düzəlişlərdən sonra təhlükəsizlik şurası məsləhətverici orqandan məcburi qüvvəyə malik qərarlar qəbul edən struktura çevrilib.

Musavat.com-un məlumatına görə, 1in.am saytı iclasın Azərbaycanın aktivliyi sayəsində Ermənistanın başı üstündə

Paşinyanın hakimiyyətini bitirəcək tək səbəb - Azərbaycan, Qarabağ...

Erməni baş nazir həm qorxur, həm də qorxudur, çünki...; İrəvan üçün SOS signalı gəldi: "Qarabağ problemi həll olunmasa, ermənilər yenidən küçələrə töküləcək"; erməni nəşri: "Azərbaycan "müharibə siyasəti"ne keçidi tamamladı..."

yanan yeni təhdidlərin fonunda keçdiyine diqqət yönəldib. "Bakı son dövrlərdə Qarabağ cəbhəsində deyil, həm də Naxçıvan istiqamətində də aktiv hərəkətlik nümayiş etdirir. Bundan başqa, Azərbaycan Belarus, İsrail və Türkiyədən uzaq məsafəni vura bilən raketlər alıb. Beləliklə, Azərbaycan bir yandan, sərhəddə intensiv fəaliyyət göstərir, digər yandan isə uzaq məsafədən Ermənistanə təhdid yaratmağı bacarır", - deyə yazıda qeyd olunur.

Məqalə müəllifi Aram Amatuni hesab edir ki, Bakı bununla hərbi diplomatiyanın yeni mərhələsinə və ya sadəcə olaraq "müharibə siyasəti"ne keçidi tamamlayıb: "Doğrudur, bu, Azərbaycanın yaxın müddətdə müharibəyə başlamaq planlarından xəbər vermir, daha çox Azərbaycanın keyfiyyətə yeni müharibəyə hazırlığını göstərir. Bu taktika tək hərbi məsələlər deyil, həm də hərbi-siyasi və hərbi təbliğat sahələrini də əhatə edərək ən incə ictimai parçalara təsir etməyə cəhd edir".

Erməni şərhçinin fikrincə, mövcud situasiyada Ermənistan Azərbaycanın bu siyasətinə adekvat ola biləcək yeni müdafiə taktikasına keçməlidir. "Bu taktikada əsas diqqət Azərbaycanı durdurmağın hərbi imkanlarının təmin edilməsinə, digər yandan isə Azərbaycanı siyasi yollarla dayandırmayın yollarının tapılmasına yönəlməlidir. Belə bir mürəkkəb vəzifə

Ermənistandan öz resurslarını, o cümlədən insan ehtiyatlarını maksimal şəkildə səfərbər etməsini, habelə ölkədə hər hansı panika və təşviş dolu əhval-ruhiyyənin yayılmasına yol verməməsinə tələb edir" - müəllif yekunda bildirir.

*****

Əslində təlaş mövzusunda yazmağın özü də artıq təlaşın varlığına dəlalət edir. Göründüyü kimi, Ermənistanda guya demokratik inqilab baş versə də, cəmiyyət hələ ki bunun nə iqtisadi faydasını öz üzərində hiss edib, nə də Azərbaycanla müharibə riski azalıb. Əksinə, erməni xalqı və onun hakimiyyətində gələcəklə bağlı panik ovqatın gücləndiyi müşahidə edilir. Bunun bir mühüm səbəbi də hakimiyyət dəyişikliyinə son Rusiya ilə münasibətlərdə yaşanan qeyri-müəyyənlik, Moskvanın N. Paşinyan başda olmaqla, yeni "qərbönlü" hökumətə ehtiyatlı yanaşmasıdır.

"Moskvada qəti şübhə eləmir ki, Ermənistan Rusiyanın nüfuz dairəsində qalacaq və Kreml inqilaba qədərki kimi, yenə də Ermənistanın gələcəyinə təsir edə biləcək". "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu sözləri erməni portalına açıqlamasında tanınmış ukraynalı siyasi analitik və publisist Vitali Portnikov deyib.

Politoloq ardınca təəssüflə bildirir ki, Ermənistan hələ xarici siyasətin subyekti yox, obyektidir: "Ermənistan öz qonşu-

ları ilə - ilk növbədə də Azərbaycan və Türkiyə ilə problemlər yaşayır. Bu problemlərin də həlli ən əvvəl onun Rusiya ilə münasibətlərinə bağlıdır. Reallıq budur və onu qulaqardı etmək və ya unutmaq olmaz".

Ukraynadan fərqli olaraq, Ermənistandakı inqilaba Moskvanın sakit reaksiya verməsinə isə analitik belə izah edib: "O səbəbə fərqli reaksiya oldu ki, rəsmi Kreml Ermənistanə öz müstəmləkəsi kimi baxmaqda davam edir və əmindir ki, orada hakimiyyətdə kim olur-olsun, o, Moskvanın əmrini yerinə yetirəcək. Əgər Ermənistan hakimiyyəti özünü ayrı cür aparsa, siz (ermənilər - "YM") dərhal Rusiyanın siyasi və hərbi müdaxiləsinin şahidi olacaqsınız. Bir daha əminlik hasil edəcəksiniz: əgər Ermənistan özünü ayrı cür aparsa, o zaman erməni cəmiyyətinin məyusluğu o qədər güclü olacaq ki, indiki bütünlük tənqid predmeti olacaq".

Politoloq sonda ermənilərə Qarabağ xəbərdarlığı da edib: "Ermənistan dalandıdır. Ona görə ki, korrupsiyadan, klan təsirlərindən və bütün başqa problemlərdən qurtuluş iki məqamla bağlıdır: Rusiyadan asılılıq və Dağlıq Qarabağ konfliktinin həll zəruriliyi - hansı konflikt ki, Ermənistanı dalana salır. Bu problemlər həll olunmasa, Ermənistan cəmiyyəti yenidən küçəyə çıxacaq".

☐ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Türkiyə-Qərb münasibətlərində təlatümlər davam edəcək

Ankara Qərbdən tamamilə qopmayacaq, amma əvvəlki isti münasibətlər də bərpa olunmayacaq

İndi Qərb mediasında ən çox müzakirə olunan mövzu 24 iyun seçkilərindən sonra Türkiyə-Qərb münasibətləridir. Söhbət Ankaranın Avropa Birliyi və ABŞ arasında son illərdə sürətlə pisləşən münasibətlərin qarşdakı müddət-də hansı məcraya yönələcəyindən gedir.

Təbii ki, Ərdoğanın yenidən prezident seçilməsi Qərbdə bir çox dairələri o qədər də məmnun etmədi. Təkcə ona görə yox ki, seçkilərlə bağlı qanun pozuntuları qeydə alınıb. Həm də ona görə ki, son illərdə Türkiyə və Qərb arasında münasibətlərdə soyuqluq var.

Britaniyanın "Economist" jurnalının Türkiyə seçkilərinə həsr etdiyi baş yazısında "yeni Türkiyənin Atatürk Türkiyəsi ilə müqayisədə daha islamçı, milliyətçi və avtoritar olacağı" iddiası yer alır. Jurnal Türkiyənin respublika idarəçilik sistemində keçməsinə belə qiymətləndirməyə çalışır.

Hazırda Türkiyə və Almaniya arasında, eləcə də Avstriya, Hollandiya, Fransa ilə münasibətlərdə ciddi soyuqluq var. Hətta bir sıra Avropa ölkələri Türkiyə hakim partiyasının Avropada yaşayan Türkiyə vətəndaşları üçün seçki kampaniyası keçirməsinə icazə verməyib.

Lakin buna baxmayaraq, Avropa İttifaqı (AI) Türkiyəyə Suriyalı qaçqınlar üçün 3 milyard avruluq maliyyə dəstəyinin verilməsi haqqında qərar qəbul edib. Suriyalı qaçqınlar üçün yardımın ayrılması haqda qərar 2 il əvvəl razılaşdırılsa da, Ankara və Brüssel arasında anlaşmazlıqlar səbəbindən bu yardımın verilməsi dayandırıldı. Ötən il isə ümumiyyətlə AB-nin Türkiyəyə üzlük prosesinə maliyyə dəstəyi proqramında azalma həyata keçirildi.

Ancaq iyunun 28-də Avropa Birliyinin Brüsseldə keçirilən sammitində Türkiyəyə 3 milyardın ödənilməsi ilə bağlı qərar qəbul olunub. Ancaq belə görünür ki, yardım soyuq münasibətlərə müsbət təsir etməyəcək. Məsələ ondadır ki, Türkiyənin həm Yaxın Şərqdə apardığı siyasi kurs, həm də Qərblə münasibətlərdəki anlaşmazlıqlar Ankaraya qarşı etimadsızlığı davam etdirəcək. Xüsusən də Vaşinqton Türkiyə hakimiyyətinin Rusiya ilə yaxınlaşmasından narahatlığını gizlətmir. Doğrudur, Türkiyə hələ də NATO-nun üzvüdür, Alyans daxilində fəaliyyətini davam etdirir. Ancaq həm son illərdəki Rusiya ilə yaxınlaşması, xüsusən də S-400 Hava-Hücumundan Müdafiə sistemlərinin alınması anlaşması Vaşinqtonda narahatlıq yaradıb.

Əlbəttə, Qərbin növbəti dövrdə Türkiyəni gözəndən çıxacağını düşünmək sadələşmələrdir. Xüsusən də indi məlumdur ki, qarşdakı 5 il Türkiyəni indiki iqtidar idarə edəcək. Üstəlik, Yaxın Şərqdə aktiv siyasət həyata keçirən Türkiyənin Qərb tərəfindən tamamilə kənara qoyulacağı inandırıcı deyil. Çünki növbəti dövrdə Türkiyə Vaşinqtonun Yaxın Şərq planlarının mərkəzində yer alacaq. Söhbət İrəvanla münasibətlərin gərilməsi, Suriya və İraqdakı hərbi-siyasi vəziyyətdən gedir. Qərbin indi Türkiyəyə ehtiyacı keçmişlə müqayisədə daha çoxdur. Bu mənada Ankara ilə Vaşinqton və Brüssel arasında əlaqələrin dayanacağını gözləmək inandırıcı deyil.

Lakin istənilən halda münasibətlər daha da pisləşəcək. Və Qərb paytaxtları Ankaraya qarşı təzyiqləri daha da artıracaq. Bu, həm silah satışı, həm maliyyə yardımları, həm də ikitərəfli əlaqələrdə özünü göstərəcək. İqtisadiyyat mü-təxəssislərinin rəyinə görə, daha əvvəl Türkiyəyə AB-dən 20 milyard dollarlıq yatırım indi 50 milyarda enib. Bu isə Türkiyə iqtisadiyyatına mənfi təsir göstərir. Lakin buna baxmayaraq, bu ilin əvvəlindən Türkiyənin ixracatı artıb. Ankara Rusiya, Afrika bazarı ilə Avropanı kompensasiya etməyə çalışır. Lakin eyni şəkildə siyasi və hərbi sahədə Qərbi tamamilə kompensasiya etmək mümkün deyil. Bu isə o deməkdir ki, yaxın 5 ildə Türkiyənin Qərblə əlaqələri ciddi sınaqlardan keçəcək. Ankaranın Qərblə bağlılıq tamamilə qoparması mümkün olmadığı kimi, münasibətləri əvvəlki səviyyəyə qaytarması da real deyil. Bu isə o deməkdir ki, hazırkı dalğalı münasibətlər davam edəcək.

☐ Kənan RÖVŞƏNOĞLU, "Yeni Müsavat"

Ermənistanda son iki ayda baş verən Qərbin işğalçı ölkəni Rusiya cəzalandırmaqdan qoparmağa çalışdığı haqda rəylərə yol açıb. İddialar var ki, Sərkisyan rejimini əvəzləyən Nikol Paşinyan hökuməti əslində Amerika başda olmaqla, Avropa ölkələrinin dəstəyi ilə hakimiyyətə gəlib. Belədir və Qərbin Ermənistanı öz tərəfinə çəkməsi nə dərəcədə mümkün ola bilər?

Beynəlxalq əlaqələr üzrə ekspert Elşən Mustafayev qənaətinə görə, deyilənlər doğru olarsa, bu, Azərbaycanın işinə daha çox yararlıdır: "Əslində Ermənistanın Rusiyanın nəzarətindən çıxması sonucuna görə bizim işimizə daha çox yararlıdır. Hətta çıxma bilməsi mümkün deyil və istəkdə olması da dediyim üçün kifayət edir. Amma son iki ayda Paşinyanın apardığı siyasət bunları deməyə əsas vermir. Aydındır ki, Paşinyan Kremlin proyektinə olan Sərkisyanı istefaya məcbur edərək baş nazir olub. Bu yolda ölkəsində baş verən problemləri öne çəkməklə insanları küçülərə çıxartmışdı. Hazırda həmin vaxt dediklərinin əksi olan siyasət yürütmək onun üçün siyasi ölümdür. Ona görə də son iki ayda Paşinyanın ölkə daxilində atdığı addımları onu müdafiə etmiş insanların dəstəyini qorumağa xidmət

Qərb Ermənistanı Rusiyadan ala bildimi?

Ekspertlər bunu mümkünsüz sayır, çünki...

edir. Lakin xarici siyasətdə, xüsusilə Rusiya ilə bağlı məsələlərdə əvvəlki siyasətdən fərqli bir addım atmayıb. Avrasiya İttifaqı, Kömrük İttifaqı, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı ilə bağlı Rusiyanı qıcıqlandıracaq bir ifadə işlətməyib və bu təşkilatlarda qalacağını açıqlayıb. Bu qısa müddət çərçivəsində Putinlə bir neçə dəfə görüşməsinə özünü qəbul elətdirməyə çalışır. Məna elə gəlir ki, hələlik Putin ona sonadək inanmır və bu istiqamətdə nələrisə gözləyir. Hesab edirik ki, Kremlin Paşinyandan bir-mənalı şəkildə sadıqlıq qərarını alana qədər bir növ, görünməli görünüşünü saxlayacaq. Sözsüz ki, Rusiya üçün Ermənistanı cəzalandırmaq əsas addımdır. Daxildəki iqtisadi vəziyyəti çalxalamaq, Qarabağla bağlı ən azından tərəfsiz olmasını göstərərək gözlərini yummaq Rusiyanın cəza arsenalında hər zaman durub. Paşinyan və komandası bunları yaxşı bilir. Odur ki, bunları göz önünə alıb Rusiyaya arxa

çevirməsinə inanmıram. AB və NATO ilə bağlı Paşinyanın verdiyi bəzi açıqlamaları isə nəzərdən çıxma kimi də dəyərləndirmək olmaz. Sərkisyan hakimiyyəti zamanında adicəkilən təşkilatlarla həmişə geniş münasibətlər olub, AB ilə saziş müqaviləsi imzalanıb və s. Ancaq mən əminəm ki, bütün bunlar Rusiyanın razılığı ilə baş verib. O səbəbdendir ki, Ermənistanın Qərb siyasəti heç zaman Rusiya maraqları ilə toqquşmayıb. Dediym kimi, Paşinyan hələ həmin etibar qazanmağa bilməyib və onu qazandırmaya çalışır. Belə vəziyyətdə özü istəmədən belə münasibətlərin pisləşməsinə xidmət edən addımlar atırsa, nəticə etibarilə bu bizim xeyrimizə olar. Mən indiki zamanda Ermənistanı Rusiya nəzarətindən çıxmasına inanmıram, daha doğrusu, buna imkan verilməsinə təsəvvür etmirəm. Əgər buna cəhdlər olarsa, anında cavab alınacaq. Cənubi Qafqazda Azərbaycan və Gürcüstan Rusiya ilə hər hansı iqtisadi, hərbi blokda deyil, hər

iki dövlətin ərazisində rus bazaları yoxdur, bundan sonra olacağı ehtimallarını belə düşünmək istəmirəm. Belə bir vəziyyətdə regionda bazalarını və strateji qapılarını kim itirmək istəyər?"

Politoloq Əhəd Məmmədli bildirdi ki, Ermənistanı Rusiyadan almaq elə də asan məsələ deyil: "Qərb Ermənistanı Rusiyadan almaq istəyir və bu yöndə də addımlar atır. Paşinyan Rusiyada keçirilən dünya çempionatından istifadə edib Ermənistanı Rusiyadan təmsilçiyə. Bu proses ola bilsin ki, Rusiyanın razılığı ilə də baş verir. Daxildə Paşinyana hakimiyyətini möhkəmləndirmək üçün Kremlin bu təmsilçilərə şərait yaradır. Yeni Moskva Paşinyana daxilə nə istəyirsən edə bilərsən, xaricdə bizimlə olana qədər mesajı da verə bilər. Proseslərin gələcək gedişində Moskva ilə İrəvan arasında nələrin baş verdiyini və buna Bakının hansı addımlar atacağını daha açıq görə biləcəyik. Əgər Ermənistan Rusiyanın nəzarətindən çıxsa, bu, Azərbaycanın xeyri-

nə olacaq. Ermənistanda inqilab başlayanda demişəm ki, hadisələr Azərbaycan üçün torpaqlarını qaytarmaq üçün tarixi şans yarada bilər. Amma indiki zamanda Ermənistanın Rusiyaya açıq üsyan göstərmək cəsarətini görmürəm. Rusiya gərək elə zəifləsin ki, Ermənistan ağasından üz döndərsin. Lakin erməni xislətini də yaddan çıxartmamalıyıq. Erməni xisləti özünü bəhaya qiymətə satmağa həmişə meyllidir. Həm də yaddan çıxartmaq ki, Paşinyan müxalifətdən iqtidara qerbyö-nümlü siyasətçi kimi gəlib. Onun komandası tam qerbyö-nümlüdür. İqtidara gələn kimi islahatlar, korrupsiyaya qarşı mübarizə adı altında Rusiyanın "beşinci kolon"unu Ermənistan-dan təmizləməkdədir. Bunlar hamısı ciddi proseslərdir. Heç şübhəsiz Paşinyanın Qərbdə yerləşən və ona hakimiyyətə gəlməkdə dəstək verən güclü erməni lobbisi qarşısında öhdəlikləri var. Həmin erməni lobbisinin də yerləşdikləri Qərb ölkələri qarşısında öhdəlikləri var - Paşinyan istəsə də, istəməsə də".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Əfqanıstan uğrunda böyük rəqabət

Amerika Əfqanıstanı Rusiya və İrana tərk etmək istəmir, heç kimin qalib gələ bilmədiyi ölkə uğrunda mübarizə yenidən qızışır

Xəbər verdiyimiz kimi, iyunun 28-də Bakıda Əfqanıstan üzrə Beynəlxalq Təmas Qrupunun toplantısı keçirilib. Toplantıda Azərbaycan xarici işlər nazirinin müavini Araz Əzimov, Əfqanıstan xarici işlər nazirinin müavini Hikmət Kərzay, ABŞ dövlət katibinin Cənubi və Mərkəzi Asiya məsələləri üzrə köməkçisinin birinci müavini, Elis Uells və 60-a yaxın ölkədən nümayəndə iştirak edib. Tədbirə Əfqanıstanın dövlət və qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri də qatılıb.

Qeyd edək ki, Əfqanıstan üzrə Beynəlxalq Təmas Qrupuna 50-dən çox dövlətin təmsilçiləri daxildir. Əfqanıstan və Almaniya Beynəlxalq Təmas Qrupunun həmsədridir. Bakı toplantısı Əfqanıstan hökuməti və Taliban arasında atəşkəs razılaşmasından sonra keçirilib. Amerikalı rəsmi APA-ya müsahibəsində bildirib ki, Vaşinqton atəşkəs və sülh danışıqları prosesini dəstəkləyir. **Sitat:** "Biz Bakı görüşündə də sülhə və prezident Qanının sülhün bərqərar olunmasına dair fəaliyyətinə güclü dəstəyimizi ifadə etdik".

A. Uells bildirib ki, Əfqanıstandakı müliki əhali və "Taliban" tərəfindən bu kimi təşəbbüslər dəstək verilib və yaxşı qarşılanıb. O, həmçinin ölkəsi adından Azərbaycana və Azərbaycan hökumətinə Əfqanıstandakı fəaliyyətinə və hərbi mövcudluğuna görə təşəkkürünü bildirib.

"Hərbi mövcudluq vacibdir. Lakin digər təşəbbüs iqtisadi cəhətdən əməkdaşlıq edərək Əfqanıstanın inkişafına təkan verməkdir. Azərbaycan bu sahədə müstəsna rol oynayır. Azərbaycan iqtisadi

təşəbbüslər baxımından bölgənin üreyində yerləşir. "Lapis lazuli" Əfqanıstanın inkişafına təkan verən təşəbbüsdür, Azərbaycan da bu təşəbbüsdə iştirak edir. ABŞ və Azərbaycanın Əfqanıstan məsələsində əməkdaşlığı Azərbaycanla münasibətlərimizin dərinləşməsinə ciddi zəmin yaradan amillərdən birini təşkil edir. Azərbaycan hökumətinə bu dəstəyi üçün təşəkkür edirik. Bakının görüş yeri seçilməsi faktı bu ölkənin oynadığı rolun təzahürüdür. Azərbaycan Əfqanıstan məsələsində vacib rol oynayır. Prezident Əliyevə Əfqanıstanı yardımlar istiqamətdə apardığı rola və liderliyinə görə təşəkkür edirik", - deyə A. Uells bildirib.

Qeyd edək ki, Əfqanıstanda Talibanla danışıqlar təşəbbüsü ABŞ-in Əfqanıstanda uğur qazana bilmədiyi məlum olduqdan sonra irəli sürüldü. İlk dəfə bu təşəbbüsü prezident Həmid Kərzay irəli sürüb. Hələ 2009-2010-cu illərdə ABŞ-in dövlət katibi Hillari Klinton danışıqlar təklifini dəstəklədiyini bildirdi. Çünki təxminən 10 illik müharibə

kampaniyası faktiki olaraq uğursuzluğa düçar olmuşdu. Əfqanıstanın yalnız iri şəhərləri və ətrafı koalisiyanın qoruduğu hökumətin nəzarətində idi, qalan əyalətlər, xüsusən də dağlıq ərazilər Talibanla təbə idi.

Hətta bununla bağlı Vaşinqtonla Kərzay arasında soyuqluq da yaranmışdı. Amerikalılar 2014-cü ildə Əfqanıstandan formal olaraq çıxana qədər bir neçə dəfə Əfqanıstan hökuməti ilə Taliban arasında danışıqlar oldu. Lakin sonrakı proseslər Vaşinqtonu, necə deyirlər, Talibanla danışıqlara vadar etdi. Söhbət Əfqanıstanda son 4 ildə cərəyan edən proseslərdən gedir.

Məsələ ondadır ki, 2014-cü ildə Yaxın Şərqdə meydana gələn İŞİD bir neçə aydan sonra öz varlığını Əfqanıstanda da göstərdi. İlk dəfə Əfqanıstanda, ardınca isə Pakistanda Talibanın ayrılma komandirlər İŞİD-ə beyət (təbəçilik - K.R.) etdiklərini bəyan etdilər. Beləliklə, qısa zaman ərzində Əfqanıstanda İŞİD fəallaşdı. Hazırda formal olaraq Kunar, Cəlalabad, Zabul əyalətlərində İŞİD-in nəzarət etdiyi bölgələr var.

Ötən il isə Əfqanıstanın şimalında, Türkmənistan sərhədləri boyunca İŞİD-in varlığı üzə çıxıb. Hətta bir neçə dəfə Türkmənistan ordusu da İŞİD-ə qarşı əməliyyatlara qoşulub. Ehtimal olunurdu ki,

İŞİD Əfqanıstan üzərindən Orta Asiyaya keçməyə çalışır. Hətta İran rəhbərliyi Qərbin İŞİD-i Əfqanıstana köçürməyə çalışdığını bəyan edib.

Ötən ilin payızında Əfqanıstanın şimalında 300-dən çox yerli gəncin İŞİD düşərgələrində təlim keçdiyi xəbərləri yayılıb. Türkmənistanla həmsərhəd Cüzcan vilayətinin Darzab rayonunun valisi Baz Məhəmməd Davar mətbuatı verdiyi müsahibədə gənclərin yaşının 20-dən çox olmadığını və onların hər birinə 30-40 min "afqani" (Əfqanıstan pul vahidi) və ya 434-580 dollar arasında məşğul olduğunu bildirmişdi.

Məhz bu dövrdə İŞİD və Taliban arasında toqquşma-

lar qeydə alınmağa başladı. Hətta ilk vaxtlar Taliban İŞİD-in törətdiyi terror aktları və zorakılıqları pisləyən bəyannatlar verirdi, daha sonra isə iki qruplaşma arasında açıq savaş başladı. Hətta ən son Ramazan bayramı zamanı hökumət qüvvələri ilə Taliban arasında atəşkəs elan olunsa da, İŞİD hər iki qruplaşmanı hədəfə alan terror aktları törətdi.

Amerikalıların Talibanla bağlı siyasətinin dəyişməsinin ən əsas səbəblərindən biri isə Rusiya və İranın bu qruplaşma ilə danışıqlar aparması oldu. Almaniya isə hələ iki il əvvəl rəsmən bəyan etdi ki, Əfqanıstanda sülh əldə etmək üçün Talibanla danışıqlar başlamalıdır. Rusiya isə ilk dəfə 2015-ci ildə artıq "ortaq düşmən" İŞİD-ə qarşı mübarizə üçün danışıqlara başlayıb. Bu barədə mətbuatı Putinin Əfqanıstan üzrə xüsusi təmsilçisi Zamir Kabulov məlumat vermişdi. Bu əməkdaşlıq ilk vaxtlarda informasiya mübadiləsi formasında olsa, bir il əvvəl Rusiyanın Talibanla silah dəstəyi verdiyi xəbərləri də yayılmışdı.

Təbii ki, Vaşinqton Rusiyanın Əfqanıstana bu "tədrici" qaydını həzm edə bilməz. Bu mənada Əfqanıstanda Talibanla danışıqların başlaması təkə siyasəti və ya təhlükəsizlik məsələsi deyil, həm də beynəlxalq siyasi mübarizənin elementidir. Amerika Əfqanıstanı İran və Rusiyaya tərk etmək istəmir. Bu isə o deməkdir ki, Əfqanıstan hələ uzun illər böyük güclərin rəqabət meydançası olaraq qalacaq. Nəzərə almaq lazımdır ki, Əfqanıstan hazırda dünya güclərinin böyük diqqət mərkəzində olan Orta Asiyanın "giriş qapısı" hesab olunur.

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

2018 -ci ilin birinci yarısı artıq arxada qaldı. Qarabağ münaqişəsinin həll perspektivi baxımından bu müddət bəlkə də ən passiv dövr kimi tarixə düşəcək. Doğrudur, ötən 6 ayda postsovet məkanındakı digər etnik-ərazi konfliktlərinin həllində də hansısa ciddi dönüş, yaxud diplomatik fəallıq müşahidə edilmədi. Lakin nəzərə alsaq ki, Dağlıq Qarabağ konfliktini onların arasında məxsusi yer tutur, o zaman itirilən zamana daha çox təəssüf eləmək lazım gəlir.

Qarabağ ətrafında kritik situasiya - Azərbaycan ordusu vəziyyəti hər an dəyişə bilər

İlin 6 ayı heç bir diplomatik fəallıqla yadda qalmadı; İrəvan müharibəni günbəgün yaxınlaşdırır; rusiyalı politoloq: "Bakı paradı Ermənistanı ciddi siqnal olmalıdır..."

Məsələ ondadır ki, keçmiş sovet məkanındakı ən "uzunömürlü" konflikt kimi Qarabağ ixtilafı yenidən alovlanarsa, bu dəfə regionda qat-qat böyük miqyas ala və xeyli sayda digər dövlət də ona cəlb oluna bilər. Söhbət öncəliklə Rusiya, Türkiyə, ABŞ, hətta Pakistan və İran kimi dövlətlərdən gədir. Bu isə həm də maraqların toqquşması deməkdir. Qarabağ məsələsi özündə məhz belə bir təhlükəni daşıdığı üçün məntiqlə aparıcı regional və global güclər onun tezliklə nizamlanmasında, yaxud heç olmasa, müharibə ehtimalının sıfırlanmasında maraqlı olmalıdır.

Müharibə ehtimalının gündəmdən çıxması isə ən azı, Dağlıq Qarabağ ətrafında 5 rayonun qeyd-şərtsiz boşaldılması və Azərbaycan, Ermənistan və Türkiyə arasında kommunikasiya əlaqələrinin bərpası, qarşılıqlı etimad atmosferinin minimum səviyyədə bərpasından gədir. Təəssüf ki, böyük güclərin, ilk növbədə də Rusiyanın əlində oyuncaq olan Ermənistan hələ də konstruktiv danışıqlardan qaçır. Hələ də Dağlıq Qarabağın guya nə vaxtsa müstəqil dövlət olacağı və ya Ermənistanla birləşdiriləcəyi illüziyası ilə yaşayır. Bu isə heç vaxt reallaşmayacaq bir arzu dur.

Xüsusən də işğalçı ölkədə son hakimiyyət dəyişikliyindən sonra İrəvanın daha absurd mövqe tutması Qarabağ məsələsi ətrafında situasiyanı bir az da təhlükəli həddə gətirib, müharibə riski heç vaxt olmadıqı qədər artıb. Çünki aydındır ki, Azərbaycan öz torpaqlarının işğalı ilə sonsuzadək başmayacaq. Bunu iyunun 26-da silahlı qüvvələrimizin yaranmasının 100 illiyi ilə

bağlı Bakıda keçirilən möhtəşəm hərbi parad və bu parad da qardaş Türkiyə hərbiçilərinin də iştirakı bir daha əyani nümayiş etdirdi. Azərbaycan bununla növbəti dəfə, bəlkə də sonuncu dəfə işğalçı ölkəyə öz ağılını başına yığmağa çağırırdı.

*****

Belə görünür, vəziyyətin bu cür qeyri-müəyyən qalacağı təqdirdə düşmən tərəfdə də müharibənin qaçılmaz olduğunu dərk edənlər az deyil. Məsələn, Ermənistanın birinci kəşfiyyat-diversiya dəstəsinin yaradıcısı və komandiri Vova Vardanov deyib ki, bu dəfə hərbi əməliyyatlar 2016-cı ilin aprelindekindən daha geniş miqyasda olacaq. Buna o, Bakıda 26 iyununda baş tutan irimiqyaslı hərbi paradı şərh edərkən deyib.

Vardanov hesab edir ki, genişmiqyaslı əməliyyata hazırlaşmaq lazımdır: "Türklər bizə növbəti dəfə dedilər: ermənilər, hazırlaşın!" Onun sözlərinə görə, Bakı hələlik əzələ nümayiş etdirir və yaxın müddətdə əməliyyata başlamayacaq. Bu da onun iddiasına görə, Ermənistanın həm ictimai-psixoloji, həm də hərbi baxımdan hazırlaşması üçün vaxtının olması deməkdir.

Sözsüz ki, Azərbaycan Qarabağda genişmiqyaslı antiterror əməliyyatına başlamazdan öncə bölgə ətrafındakı durumu, Rusiya amilini mütləq ciddiyyə alacaq. Bunu ermənilər də bilir. Lakin işğalçıya lokal, preventiv zərbələr endirməyə, torpaqlarımızı "addım-addım" taktikası ilə azad etməyə Bakıya heç nə mane olmur. Nəcə ki, ötən ay Naxçıvan istiqamətində növbəti belə əməliyyat həyata keçirildi və 11

min hektar ərazimiz, o cümlədən Günnüt kəndi işğaldan azad edildi. Bunun özü də Ermənistanı aydın bir ismarıqdır ki, genişmiqyaslı müharibədə onu qat-qat ağır itkilər gözləyir.

*****

"İyunun 26-da Bakıda Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 100 illiyi münasibətilə hərbi parad təkcə simvolik hadisə kimi baxmaq azdır". Musavat.com-un məlumatına görə, bunu isə rusiyalı erməniperəst politoloq Sergey Markedonov erməni nəşrinə müsahibəsində deyib.

Politoloqun əminliyinə görə, hərbi parad hər şeydən öncə Azərbaycanın artan hərbi qüdrətinin nümayişidir. "İkincisi, paradı Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin xüsusi bölüyü iştirak edib. Belə bir türk həmrəyliyinin məhz Rəcəb Tayyip Ərdoğanın və onun partiyasının son seçkilərdəki qələbəsindən sonra nümayiş olunmasına xüsusi diqqət etməliyik".

Markedonov Bakı-Ankara bağlantısını Türkiyənin Güney Qafqazdakı xarici siyasəti sayır. "Üçüncüsü, Azərbaycan prezidenti öz çıxışında yenə hərbi bəyanlara geniş yer verdi. Bir yandan o, beynəlxalq hüququn effektivliyinə şübhə ilə yanaşdığını göstərdi. Digər yandan isə "güc fakto-

ru"nun əhəmiyyətindən, "dost ölkələrin köməyi ilə" silahlanmanın genişlənməsinin imkanlarından danışdı. Azərbaycan prezidenti yalnız Türkiyə ilə deyil, Ermənistanın KTMT və Avrasiya İqtisadi İttifaqındakı tərəfdaşları ilə hərbi-texniki əməkdaşlıq istəyini heç gizlətmədi də. Bu isə İrəvan üçün ciddi siqnal sayılmalıdır", - deyə o qeyd edib.

Rusiyalı ekspert ənənəvi "hərb, yoxsa sülh" sualına da cavab verməyə çalışıb: "Bütün bunlar Azərbaycan rəhbərliyinin əldə etdiyi texniki yenilikləri "elə yerində və dərhal" tətbiq etmək hazırlığını göstəririmi? Bu suala birmənalı cavab vermək çətindir. Çünki prezident İlham Əliyev sərt ritorika ilə rəşional pragmatik siyasəti uzlaşdırmaq bacarığını dəfələrlə göstərib".

*****

Praqmatizm isə əlbəttə ki, Dağlıq Qarabağ ətrafındakı siyasi, geosiyasi şərtləri, Rusiya faktorunu ciddiyyə almaqdan ibarətdir. Azərbaycan şübhə yox ki, bunu edir və ən əlverişli hücum məqamını gözləmək zorundadır. Lakin Azərbaycan öz ərazisinin bir qarışından belə imtina etmək niyyətində deyil. Bunu da həmin yaxşı Rusiyada bilirlər.

Odur ki, konfliktin dinc həlli üçün ən güclü rıçaqa malik Moskvanın da ciddi şəkildə düşünməsi zamanıdır. Əks

haldə, bir qığılcımla bölgə alovlanarsa, Rusiyanın da regiondakı maraqları təhlükə altına düşə bilər. Status-kvo istənilən an Azərbaycan ordusu tərəfindən dəyişdirilə bilər. Hərbi ekspertlər də bunu xüsusilə Naxçıvan presedenti fonunda real hesab edirlər.

"Bəziləri Naxçıvanda işğaldan azad olunan ərazilərin - Günnüt və Qızılqayanın neytral zona olduğunu deyir. Amma onlar bilmir ki, düşmən dövlətlər arasında neytral ərazi olmur. O torpaq ya sənindir, ya da işğal altındadır".

"Yeni Musavat"ın məlumatına görə, bu sözləri axar.az-a açıqlamasında ehtiyatda olan polkovnik İqar Əliyev deyib. O bildirib ki, Azərbaycan öz ordusunun 100 illiyi münasibətilə keçirdiyi paradla həm Ermənistanı, həm də onun havadarlarına bir mesaj verib: "Azərbaycan hər an Qarabağda müharibəyə başlaya bilər. Sadəcə, ölkəmiz özünün humanist prinsiplərinə uyğun olaraq, sülh danışıqlarının nəticəsini gözləyir. Amma bu gözləmə çox uzun çəkə bilməz. Nümayiş olunan yeni hərbi silah və texnika Azərbaycan ordusunun döyüş potensialı və zərbə gücünün göstəriciləridir. Azərbaycan gələcəkdə yeni alınmış silahlarla müharibəyə başlamazdan əvvəl Ermənistanı

tana elə bir sarsıdıcı zərbə vura bilər ki, Azərbaycan əsgəri boş torpağa ayaq basar. "Yandırılmış torpaq" taktikasına uyğun şəkildə Azərbaycan müharibəni aparmağa hazırlaşır. Belə ki, əgər biz müharibə etsək, bu, uzunmüddətli yox, qısa, ildırımsürətli müharibə olacaq".

Hərbi ekspert vurğulayıb ki, Azərbaycanın aldığı yeni silahlar, xüsusilə "Polonez" və "Lora" kompleksləri Ermənistanın bütün əməliyyat ordusunun istənilən hədəfini məhv etməyə qadirdir: "Azərbaycanın artıq qətiyyətli əməliyyatlarının sayı artmaqdadır. Bu əməliyyatlar Ermənistanı mesajdır ki, Azərbaycan öz torpaqlarını istənilən vaxt işğaldan azad edə bilər".

Polkovnik Naxçıvan əməliyyatları nəticəsində işğaldan azad olunan torpaqları neytral zona adlandırılarsa da münasibət bildirib: "Düşmən olan iki dövlət arasında neytral torpaq anlayışı yoxdur. Bu müddətə qədər həmin ərazilər Ermənistanın işğalı və nəzarəti altında idi. Naxçıvan əməliyyatlarından sonra isə həmin torpaqlar tamamilə Azərbaycanın nəzarətinə keçdi. Bununla Azərbaycan ordusu ermənilərin bir çox strateji obyektlerini, infrastrukturlarını və Qarabağ gedən yollarını öz nəzarətinə keçirdi..."

Bu ayın əvvəlindən başlayan yağışlı hava şəraiti kənd təsərrüfatına xeyli zərər vurdu: Arpa biçini gecikdi, buğda sahələrində müxtəlif xəstəliklər yarandı, əkin sahələrini alaq otları basdı, dolu, leysan yağışlar üzündən meyvələr vaxtsız xarab oldu və sair. Ayın sonlarından başlayan kəskin istilər isə bir çox yerlərdə taxıl sahələrinin alovlanması ilə nəticələndi. Meteoroloqlar bu hava şəraitinin iyulun əvvəlinədək davam edəcəyini proqnozlaşdırırlar.

Təbiətin bu şıltaqlıqları diqqətlərin bir daha aqrar sektorda sığorta məsələsinə yönəlməsinə səbəb oldu. Təbii iqlim şəraitindən çox asılı olan bu sektor sığorta üçün ən riskli sahələrdən biri hesab olunur. Buna görə də aqrar istehsalı inkişaf etdirmək istəyən bütün ölkələrdə sahənin sığortalanmasında dövlət birbaşa və ya dolaylı yollarla iştirak edir.

Uzun müddətdir ki, kənd təsərrüfatı istehsalında sığortanın tətbiqi məsələsi Azərbaycanda da müzakirə olunur. 2016-cı ilin dekabrında təsdiqlənən "Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi"ndə nəzərdə tutuldu ki, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası və Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi özəl sığorta şirkətlərinin də iştirakı ilə, aqrar sığortanın əhatə dairəsinin genişləndirilməsi məqsədilə sığorta fondunun yaradılması imkanlarını araşdırırsın.

Sənədə deyilir ki, bu sa-

Aqrar sektorda sığorta əngəli

Pərviz Heydərov: "Bu məsələ kənd təsərrüfatının inkişaf səviyyəsinə bağlıdır"

ölke üçün məqbul hesab edilən "Kənd Təsərrüfatı sığortası haqqında" qanun layihəsinin yekun modeli aidiyyəti qurumlara rəylərin bildirilməsi üçün təqdim edilib.

Qanunun aidiyyəti qurumlardan rəy alaraq Milli Məclisdə müzakirə olunması, qəbulu, təsdiqlənməsi prosesinin yekunlaşması üçün minimum bir neçə ay müddət tələb olunduğunu nəzərə alsaq, bu vacib sənədin icrasına ən yaxşı halda gələn ildən tez başlamağın mümkün olmayacağını söyləmək olar.

İqtisadçı-ekspert Pərviz Heydərov hesab edir ki, Azərbaycanda aqrar sığortanın inkişafı ümumilikdə kənd təsərrüfatının inkişafına bağlıdır: "Sığortanın tətbiqi bütövlükdə aqrar sektorun inkişaf səviyyəsindən asılıdır. Kənd təsərrüfatının indiki inkişaf səviyyəsi ilə mən Azərbaycanda aqrar sığortanın tətbiqini sual altında görürəm. Ona görə ki, aqrar sektorun real inkişaf səviyyəsi o həddə deyil ki, biz burada sığortanın effektiv tətbiqindən danışıb bilek. Sığortanın əsas prinsiplərindən biri budur ki,

sığortaolunan tərəfindən müvafiq ödəniş həyata keçirilsin. Gəlin görək, iri fermer təsərrüfatlarını kənara qoymaq şərtinə, aqrar sektordakı orta və kiçik sahibkarlar belə ödəniş etmək imkanındadırmı? Bu, məsələnin ən adi tərəfidir. Əvvəla, aqrar sektorda xırda və orta təsərrüfatların sayı çox azdır. Ötən illər ərzində aparılan islahatlar nəticəsində həm aqrar sektor bütövlükdə inkişaf edib, həm də bu və ya digər istiqamətlərdə inhisarçılığın formalaşması üçün real zəmin yaranıb. Xırda torpaqların əksəriyyəti iri fermerlərdə icarədədir. Bu sahədə kiçik sahibkarlıq üçün münbit şərait yoxdur, inhisarçılıq baş alıb gedir. Düzdür, son illərdə aqrar sahəyə xüsusi diqqət yetirilməyə başlanıb. Hökumət başa düşür ki, həm ölkənin valyuta bazarında sabitliyi qorumaq üçün, həm ərzaq təhlükəsizliyini təmin etmək üçün, həm də idxaldan asılılığı azaltmaq üçün kənd təsərrüfatı istehsalını artırmaq lazımdır. Bunun da əsas yolu aqrar sahədə kiçik və orta sahibkarlığın inkişafından keçir. Aqrar sığortanın tam effektiv tətbiqi o zaman mümkün olacaq ki, aqrar sektorda gəlirlilik indikindən 1,5-2 dəfə yüksək olsun".

Ekspert deyir ki, Azərbaycanda yalnız aqrar sığorta deyil, bütövlükdə sığorta bazarı zəif inkişaf edib: "Sığorta zəif inkişaf etdiyi üçün ölkədə bununla bağlı məlumatlılıq səviyyəsi çox aşağıdır. Aqrar sektorda isə bu iş daha bərbaddır. Bu sektorda sığortanın tətbiqini çətinləşdirən daha bir amil risk səviyyəsinin çox yüksək olmasıdır. Buna görə də dövlət bu prosesdə mütləq iştirak etməlidir. Uzun müddətli dövr ərzində dövlətin sığortaedənlə sığortaolunanlar arasında bağlantı vasitəsi olaraq qalması lazımdır. Yeni dövlət sığortaedənin məsuliyyətinin bir hissəsini mütləq öz üzərinə götürməlidir. Bu, aqrar sektor yüksək inkişaf səviyyəsinə çatanaqədək davam etməlidir. Və dövlətin belə maliyyə imkanları var, sadəcə, çox effektiv və mükəmməl bir mexanizm hazırlanmalıdır".

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

Rüsumsuz gətirilən siqaret və alkoqollu içkinin həcmi azaldılır

Ekspert: "Bununla qaçaqmalçılığı azaltmaq, büdcə yığımını artırmaq mümkün deyil"

Azərbaycanda fərdi istehlak üçün ölkəyə gətirilən aksiz vergisindən azad alkoqollu içkinin və siqaretin həcmi azaldılır.

Bunu Milli Məclisin dünən keçirilən növbədənəkar plenar iclasında maliyyə naziri Samir Şərifov deyib. Onun sözlərinə görə, bu, Vergi Məcəlləsinə dəyişiklik layihəsində əksini tapıb. Layihəyə əsasən, fiziki şəxsin fərdi istehlakı üçün ölkəyə gətirdiyi 1,5 litr alkoqollu içki, 200 ədəd siqaret aksiz vergisindən azad edilir. Mövcud qanunvericiliyə görə, fiziki şəxslər idxal olunan 3 litr alkoqollu içki, 600 ədəd siqarete görə aksizdən azad idilər.

Dəyişikliklə əlaqədar Vergi Məcəlləsinə 194.1.2-ci maddə əlavə edilir. Yeni maddəyə görə, aksiz markasının verilməsinə görə "Dövlət rüsumu haqqında" Qanunla müəyyən edil-

miş məbləğdə dövlət rüsumu tutulur. Bu məbləğ alkoqollu içkilərə aksiz markasının verilməsinə görə 0,08 manat, tütün məmulatlarına aksiz markası olma-

nın verilməsinə görə isə 0,05 manat təşkil edəcək.

Qeyd edək ki, bu dəyişikliklərin əsas məqsədi Azərbaycana aksiz markası olma-

dan siqaret və alkoqollu içki idxalının qarşısını almağa yönəlib. Məsələ burasındadır ki, bir sıra sərhədyanı rayonların sərkinləri qonşu ölkələrdən şəxsi

istehlak üçün nəzərdə tutulan həcmdə siqaret və alkoqollu içkiləri gətirərək daxili bazarda satırlar. Xüsusilə tütün məmulatlarının bu yolla vergidən yayınılması halları geniş yayılıb. Bundan əlavə, ölkəyə gizli yollarla siqaret idxalı da həyata keçirilir. Dövlət Gömrük Komitəsinin açıqladığı məlumatlar göstərir ki, qurum əməkdaşları demək olar ki, hər həftə bir neçə dəfə belə faktların üstünü açırlar. Bəzi hallarda isə qaçaqmalçılar istəklərinə nail ola bilirlər. Bakı şəhərinin çoxsaylı ərəzilərinə məşinlarda qoyulub satılan aksizsiz siqaretlər bundan xəbər verir.

İqtisadçı-ekspert Natiq Cəfəri hesab edir ki, aksizsiz tütün məmulatı və alkoqollu içkilərlə bağlı atılan son addımlar bu sahədə qaçaqmalçılığı azaltmaq baxımından heç də effektiv addım sayıla bilməz: "Bildiyiniz kimi, bu ilin əvvəlindən etibarən tütün məmulatları və alkoqollu içkilər üçün aksiz vergisinin həcmi artırılıb. İyuldan isə onlara aksiz əldə etmək üçün əlavə rüsum ödəniləcək. Bunlar adlarını çəkdiyim məhsulların bahalaşmasına gətirib çıxarıb. Bahalaşma olduqda isə həmin məhsulların qaçaqmalçılığı daha da genişlənəcək. Bu da büdcəyə ödəmələrin azalmasına gətirib çıxaracaq".

N.Cəfəri bildirir ki, sərhədyanı zonada yaşayan insanlar yeni dəyişiklikdən zərərə düşəcəklər: "Etiraf edək

ki, bu zonalarda yaşayan insanların keyfisiyyəti qanunvericiliyin imkan verdiyi həcmdə alkoqollu içki və tütün məmulatı gətirib satmaqla dolanırlar. Bu normaları azaldılması onların güzəranına ciddi mənfi təsir göstərəcək. Dövlətin ali vəzifəli vətəndaşının daha yaxşı yaşamasını təmin etməkdir. Bu vəzifə gömrük öhdəliyindən də, vergi öhdəliyindən də yüksəkdə dayanır. Əgər dövlət vətəndaşını yaxşı dolandıra bilmirsə, vətəndaş qanunu pozmadan dolanmaq yolu tapırsa, buna xoşgörü ilə yanaşmaq daha yaxşı olardı. Bu, dövlətin alicənablığı olardı. Bunun əksini etmək, daxili satışı artırmaq, yaxud büdcəyə daha çox vəsait gəlsin deyə imkanları daraltmaq heç də humanist addım sayıla bilməz".

N.Cəfəri deyir ki, kütləvi tələbat malları olmayan alkoqollu içkilərin və tütün məmulatlarının idxal rüsumlarını artırmaq təcrübəsindən xarici ölkələrdə də tez-tez yararlanırlar: "Burada bir məqsəd də əhalinin xüsusilə tütün məmulatlarından istifadəsini azaltmaq, sağlam həyata təşviqdirdir. Lakin nəzərə almaq lazımdır ki, bir məhsul qonşu ölkələrdə bizdən 3-4 dəfə ucuz olarsa, həmin məhsulun qaçaqmalçılığı artacaq. Bu baxımdan heç də bütün məsələləri inzibati yollarla həll etmək mümkün deyil".

□ **DÜNYA, "Yeni Müsavat"**

Son iki gündə cəmiyyətdə yenə ərəb turist mövzusu gündəm yaradıb. Bunlardan biri taksidürücüləri tərəfindən aldadılan və qəza nəticəsində lyuka düşən, digəri isə Marxaldaki hovuzlardan birinə nəcisini edən ərəb turistir. Birinci ilə bağlı görüntülər üreyimizi ağrıtdığı halda, ikinci fakt bizi xeyli qəzəbləndirdi. Sanki biri digərini kompensasiya edirmiş kimi baş verdi həm də...

Amma bu, ümumilikdə qıvcıq doğurdu. Nədir bizim bu ərəb turistlərdən çekdiyimiz? Axı bu, birinci belə fakt deyil. Onlar mehmanxanalarda çaydanın içində sosiska qaynadır, restoranlarda ayaqqa-bılarnı çıxarıb, ayaqlarını masanın üstünə qoyur, yolda qız-gəlinə söz atır, pis nəzərlə baxır və daha nələr, nələr.

Turizm ekspertlərinin dediklərinə inansa, turist axını ilə üzleşən bütün ölkələrdə belə mənzərələr qaçılmazdır. Turistlər ölkəyə investisiya axını deməkdir, amma bununla paralel problemlər də yaradırlar. Amma hamımızın zaman-zaman söhbətlərdə dediklərimiz odur ki, ərəb turistlərin səviyyə, savad, dünyagörüşü baxımdan ən aşağı səviyyədə olanları Azərbaycana gəlir. "Avropaya gedən ərəblər elit olurlar..." Dəfələrlə söhbətlərdə bu rəyləri eşitmişik. Bəs əslində necədir? Türkiyədə ərəb turist axınına məruz qalan ölkələrdədir. Onlar bu durumu necə tənzimləyirlər? Yaranan problemlər necə yoluna qoyulur?

Türkiyəli turizmçilər ərəbləri belə təhlil edir - fransızların təsiri altında olanlar daha mədənidilər

Türkiyəyə də ərəb turistlər əsasən ailəlikcə, qələbəlik halında gəlirlər. Bir ailə bəzən 30 nəfər olaraq gəlir. Elə varlı ailələr var ki, bir həftədə 70-80 min avro xərcləyirlər.

Gələn varlı ərəb turistlər aeroportdan özəl lüks maşınlarla qarşılanmağı tələb edirlər. Amma İstanbul bələdiyyəsi turizm firmalarına belə bir yer vermədiyi üçün onlar turisti öz lüks maşınları ilə qarşılaya bilmir. Türkiyədə hesab edirlər ki, cəmiyyətin və satıcıların ərəblərə baxış bucağının dəyişməsi şərtidir. Gələn turistin dəri rənginə, irqinə, milliyyətinə baxmadan, qüruru ilə oynamadan ona xidmət təklif etmək lazımdır.

Ümumiyyətlə, ərəb turistlər tək və homogen bir qrup deyil. Körfəz ölkələrindən gələnler, Liviya, Fələstin kimi ölkələrdən gələnler və Cənubi Afrikadan gələnler olmaq üzrə üç fərqli kateqoriyaya ayrılırlar.

Körfəz ölkələrindən gələnlerin əhəmiyyətli bir hissə-

Bu ərəb turistləri ki var...

Ərəb turistləri necə kateqoriyalaşdırmaq olar - ilginç faktlar

si burada özünü öz ölkələrində olmadıqları qədər rahat hiss etdiklərini söyləyir.

Şərqi Ağdəniz, yəni Ləvent bölgəsindən gələnler Roma və Bizans tarixi ilə daha çox maraqlanırlar. Ayasofiya kimi tarixi yerlərə daha çox getmək istəyirlər. Bundan başqa, sözügedən qrup kefinə daha düşkündür. Onlar İstanbula gələn kimi öncə Boğazda yemək yeyə biləcəkləri yaxşı restoranlarla maraqlanırlar.

Səudiyyə Ərəbistanı, Qətər, Küveyt kimi körfəz ölkələrindən gələnler daha özlərinə qapalıdırlar. Həyat yoldaşlarının və ya qızlarının tanımadıqları kişilərlə danışmasını istəmirlər. Roma və Bizans tarixi ilə çox maraqlanırlar, daha çox alış-veriş mərkəzlərinə getmək istəyirlər. Fast food sevirilər.

Tunis, Mərakeş və Əlcəzair kimi ölkələrdən gələnlerin üzərində ərəb mədəniyyəti ilə yanaşı, Fransa mədəniyyətinin də izləri var. Bu da onların illərlə Fransanın müstəmləkəsi olaraq qalmaları ilə bağlıdır. Dolayısı ilə bu kateqoriyadan olan ərəb turistlərin tələbləri də buna uyğun olur. Türk gecəsi, rəqqasə və sair görmək istəyirlər.

Alış-verişdə əvvəlki illərlə müqayisədə daha gərgindir. Burada da ticarətçilərin xətalı davranışlarının böyük payı var. Türkiyəli satıcılar tərəfindən ərəb turistlərə aşağılayıcı bir baxış var. "Ərəbdə çox pul var" zehniyyəti ilə onlardan bir şeyin pulunu 3-4 qat artırırlar. Bundan başqa, türkiyəli satıcılarda, kafe-restoran heyətində avropalı turistlərə qarşı özünü əzik görmə, onların qabağında emrə müntəzir dayanma, ərəb turistə qarşı isə özünü üstün görmə halları var.

Bu da bir faktır ki, ərəb turistlər əsasən ailəlikcə, qələbəlik qruplar halında gəlir. Bir ailə bəzən 30 nəfər olaraq gəlir. Elə varlı ailələr var ki, bir həftə ərzində 70-80 min avro xərcləyib öz ölkəsinə qayıdır. Gələn varlı ərəb turistlər aeroportdan özəl lüks maşınlarla götürülür. Amma cəmiyyətin və ticarətçilərin də ərəblərə baxışı dəyişməlidir. Gələn turistə dərisinin rənginə, irqinə, milliyyətinə baxmadan, qüruru ilə oynamadan xidmət göstərmək lazımdır.

Ümumilikdə isə ərəb turistlər tək və homogen bir qrup deyil. Körfəz ölkələrindən gələnler Liviya, Fələstin kimi ölkələrdən gələnler, eləcə də Cənubi Afrikadan gələnler olmaq üzrə 3 kateqoriyaya ayrılırlar. Körfəz ölkələrindən gələnler yad ölkələrdə özlərini olduqca rahat hiss edirlər. Tarixi abidələrlə, muzeylərlə maraqlanan ərəb turistlərin sayı azdır. Onların böyük əksəriyyəti komforta düşkündülər. Dəniz mənzərəli restoranlarda yemək yemək, hər cür şəraitli hotellərdə gecələmək onlar üçün önəmlidir. Və bu mənada heç vaxt pul əsirgəmirilər.

Bizə gələn ərəblər - haradan gəlir, xarakterləri necədir?

Bu, Türkiyəyə axın edən ərəb turistlərin durumu ilə bağlı türkiyəli mütəxəssislərin gəldiyi nəticədir. Amma ölkəmizdə bu durumu təhlil edən ekspertlər düşünür ki, əslində bu turistlərin ölkəyə gəlişi özü ilə ciddi investisiya axınına da gətirir. Restoran sahibindən tutmuş, taksidürücüsünə qədər bu axından məmnun görünür. Çünki onlar işbazlara xeyir verir, al-

veri hərəkətləndirirlər. Əhali-dəki qıvcığın kökündə isə sırf kasıblıq faktorunun yer aldığı düşünənlər də var. Belə ki, lüks restoranda yemək yeyə bilməyən, lüks mağazalardan alış-veriş edə bilməyən ərəb turistlərinə oranı zəbt etdiyini görən şəhər əhlinə onlara qarşı aqressiyanın yaranması təbii. İnsanlar şüuraltı düşünür ki, sözügedən lükslərdən yararlanma bilməmələrinin səbəbi elə xarici turistlərdir. "Bizimkiləri qudurdan elə bu turistlərdir, qiymətləri ona görə kəllə-çarxa qaldırıblar" - yəqin ki, bu yanaşmanı zaman-zaman eşitmişiz.

Bundan başqa, ərəbləri bir qrafaya qoyub ümumi fikir formalaşdırmaq çətindir. Amma bir sıra ümumi xətlər var. Ərəblər ənənə, təhsil səviyyəsi, mədəniyyət olaraq fərqlənirlər. Ərəblərin, məsələn, bizimlə ictimai davranış məsələsində baxış fərqlərimiz ola bilər. Digər tərəfdən, ərəb olmayanlara qarşı təkəbbürlü münasibət, turizm bölgəsinə olan ənənəvi şərqli münasibətini də bura əlavə etmək lazımdır. Başqa bir nüans isə Azər-

baycana gələn ərəblərin hansı ölkəni təmsil etməsidir. Məsələn, sakit, rifah ölkələri olan Qətər, BƏƏ, Küveyt və Bəhreyn kimi ölkələrin sakinləri daha sakit və ya necə deyirlər, mədəni olur. Ancaq eyni şeyi artıq illərdir müharibənin davam etdiyi İraq haqqında demək olmaz. Çünki İraq xalqı öz üzərində həm də uzun illər müharibənin gətirdiyi travmanı da yaşayır. Bura iraqıların, ümumiyyətlə, xaraktercə coşğun və davakar olmasını əlavə edəndə mənzərə aydın olur.

Suriya xalqı digər ərəb xalqları ilə müqayisədə daha mədəni, təhsilli bir cəmiyyət hesab olunur. Türkiyədə suriyalı qaçqınlarla bağlı şikayətləri hamımız görürük. Savaş və qaçqınlığın yaşatdığı travma insanların dəyişir. Bu səbəbdən də, məsələn, iraqıllar bir çox ölkələrdə, o cümlədən qonşu Gürcüstanda da arzuolunmaz qonaqlardır. Hətta bir ara Gürcüstan iraqıllı turistlərə viza verməkdən imtina edirdi, çünki iraqılların cinayətlərinin sayı artmışdı.

Bizim üçün bir şiş kabab

5 manat, ərəb üçün 7 manat

Azərbaycanda isə daxili turizmin imkanlarından yararlanmaq istəyən ölkə vətəndaşlarına bu "ərəb açılımı" o qədər də əl vermir. Bunun birinci səbəbi heç şübhəsiz ki, qiymətlərin yüksəlməsidir. Bu, ölkənin turizm obyektlərində ərəb faktoruna görə qiymətlərin 40-50 faiz bahalaşması ilə bağlıdır. Restoranlarda, istirahət mərkəzlərində boş yer tapmaq bəzən müşkülə çevrilir. Xidmət obyektləri yerli müştərilərə xidmət etməkdənsə ərəbləri qonaqlamağı üstün tutur. Səbəb isə aydındır - ərəb turist qrupları yetərinə böyükdür və onlar yerlilərdən fərqli olaraq 3 nəfərə 1 porsion qarışıq kabab sifariş etmirlər, onların masasında sözün əsl mənasında barmaq basmağa yer olmur. Bu səbəbdən restoranlar kiçik yerli qrupları "yerimiz yoxdur" bəhanəsi ilə geri qaytarırlar - ətraf ərəb qaynaşır, müştəri problemi olmayacağına əmindirlər.

Turizm bölgələrindəki bəzi restoranlar ikili menyu qiymətinə keçib - yerlilər və ərəblər üçün qiymətlər fərqlidir. Jurnalist kimi dəfələrlə olduğumuz turizm bölgələrində ofisiyentlərlə söhbət zamanı öyrənmişik ki, ərəblər nadir hallarda qiymətdən narazılıq edir. Bəzi restoranlarda 1 şiş kabab ərəblər üçün 7, yerlilər üçün 5 manata təklif olunur. Toyuqlu-tərəvəzli sac isə yerlilər üçün 25, ərəblər üçün 45 manatdır.

Ərəblər qiymət söhbəti etməsələr də, yeməkləri bəyənsələr, xidmətlərdən təkrar istifadə edirlər. Daha çox 8-12 nəfərlik qruplarla gələn ərəb turistlər bir nahar üçün azı 500-700 manat arası hesab ödəyirlər. Bu gəlirlər başqa bir tendensiya yaradıb - ərəblərin əyləşdikləri masaların başına pərvanə kimi dolanan ofisiyentləri yerli müştərilər çirayla axtarır. Necə deyirlər, xidmət səviyyəsi yenə də sifirin altındadır. Turizm obyektləri bizneslərini daha keyfiyyətli və arzuolunan brend yaratmaq prinsipi üzərində yox, real imkanlar daxilində daha çox gəlir əldə etmək üzərinə qurur.

□ Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"

Havaların kəskin isti keçməsi ilə hər kəs sərinlənmək üçün istər iş yerində, istərsə də evində və ya avtomobilində kondisionerlərdən istifadə etməyə çalışır. Lakin ekspertlər hər zaman kondisionerlərin faydasından çox zərəri olduğunu vurğulayırlar. Belə ki, qeyd olunur ki, uzun müddət kondisionerlərdən istifadə müxtəlif bakterial xəstəliklərə, baş ağrısına, dəri problemlərinə, müxtəlif özəllə ağrılarına səbəb ola bilər.

Bu bir faktır ki, olduğumuz mühitdə ani hava dəyişməsi ilk növbədə dəriyə təsir edir. İstidən soyuğa, soyuqdan istiyə hava dəyişməsi dəriyə olan zərəri artırır. Nəticədə dəri tez quruyur, qa-bıq verir və yaxud qızdırır. Bu, həm də müxtəlif bakterial xəstəlikləri yarada bilər. Otaqda kondisionerlərdən çox istifadə etdikdə insanda həm də baş ağrıları yaranır. Ekspertlər qeyd edir ki, bu zaman ağrıkeçicilərdən istifadə etmək tövsiyə olunmur. Çünki mədə və digər orqanlara zərərli olur.

Kondisionerin insan sağlamlığı üçün zərərli olması haqda iddialardan biri də budur ki, kondisioner çöldə olan bakteriya və virusları içəri daşıyır. Havaya qarışan virus və bakteriyalar kondisioner vasitəsilə olduğumuz məkana dolur. Nəticədə insanlarda soyuqdəymə, qrip tipli xəstəliklər yaranır.

Bundan başqa, iddialara görə, kondisionerlə yoluxan arzuolunmaz xəstəliklərdən biri "legionella pnevmaniya-sı"dır. Bu mikrob insanı ağciyər, bronxit, rinit kimi infeksiyalara yoluxdurur, qulaq və diş iltihablarına gətirib çıxarır. Bu bakteriya kondisionerlərin filtr sistemlərində uyğun nəm və istilikdə törəyir və buradan da ətrafa yayılır. Xəstəlik insandan insana da yoluxur.

Xəstələrdə tipik sətəlcəm-

Yayın vazkeçilməzi: kondisioner'in zərəri xeyrindən çoxdur?

Həkimdən düzgün istifadə ilə bağlı tövsiyələr; "Yataq otaqlarında kondisionerlərdən istifadə edilməməlidir, çünki..."

den fərqli olaraq, ağciyəre və tənəffüs sistemine aid olan şikayətlər ön planda olur. İlk 24-48 saat içində halsızlıq, özəllə ağrıları, şiddətli baş ağrısı və narahatlıq yaranır. Daha sonra yüksək hərarət və ilk iki gün quru öskürək müşahidə edilir. Ürək bulanması, qusma, qarın ağrısı görünə bilər. Xəstələrin 20 faizində sinir sistemi və hətta koma halı da

müşahidə edilə bilər. Həkimlərin dediyinə görə, adicəkilən xəstəlik müalicə olunandır və doğru müalicə aldıqda xəstə 21 günə sağa bilər.

Kondisionerlərin səbəb olduğu digər xəstəliklərdən biri də "humidifier fever"dır. Bu xəstəlik mikroblarla çirklənmiş cihazlardan istifadə etdikdən sonra yaranır. Bir neçə saat sonra bədəndə qızdırma

başlayır. Fəsadların üzə çıxması 12 saat ərzində ola bilər. Xəstələrdə qızdırma, titrətmə, yorğunluq, halsızlıq kimi daha çox qripə xatırladan şikayətlər olur. Xəstələrin çoxu 24-28 saat içində tamamilə düzəlir.

Ekspertlər qeyd edirlər ki, xüsusən də avtomobilə olan kondisionerlər insan orqanizminə mənfi təsir göstərir. Bu baxımdan tövsiyə olunur ki,

avtomobiləki kondisionerlərin filtrinə vaxtılı-vaxtında nəzarət etmək lazımdır.

Bütün bunları nəzərə alaraq həkimlər qeyd edir ki, az yaşlı, xüsusən də südəmə uşaqların olduğu otaqda kondisionerlərin istifadəsi tövsiyə edilmir. Çünki azyaşlı uşaqlar kondisionerlərin zərərindən daha tez təsirlənir.

Mövzu ilə bağlı tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullu "Yeni Müsavat"a danışdı: "Bildiyiniz kimi, kondisionerlər sərinlətmək üçündür. Kondisionerlər temperaturu tənzimləyir. Əsasən temperatur 22-27 dərəcə arasında olmalıdır. Lakin əksəriyyət çöldə havanın temperaturu yüksək olduqda kondisioneri 16-18 dərəcəyə qoyur. Bu isə qətiyyənlə doğru deyil. Çünki bu zaman kondisioner çox enerji sərf edir. İkinci bir tərəfdən, əgər bayırda tutaq ki, havanın temperaturu 30 dərəcədirsə, otaqda temperatur 10 dərəcədən aşağı ola bilməz. Məsələn, bu zaman otaq temperaturu 25 dərəcə olsa kifayət edir. Çöldəki temperatur ilə otaqdakı temperatur ara-

sında 10 dərəcədən artıq fərq olarsa, bu zaman müxtəlif xəstəliklər, o cümlədən soyuqdəymə, qrip əmələ gələ bilər. Buna görə də diqqətli olmaq lazımdır".

Professor kondisioner zərərindən qorunmaq üçün tövsiyələrini də dedi: "Kondisionerlərin su yollarına, filtrinə diqqət etmək lazımdır. Bildiyiniz kimi, kondisioner çöldəki mikrobları özünə cəzb edir və bu da "legionella pnevmaniya-sı" xəstəliyini yarada bilər. Bu xəstəlik hətta insanı ağır vəziyyətə salır. Ona görə də yaxşı olar ki, kondisionerlərin su yollarını vaxtaşırı təmizlənsin. Ən əsas isə kondisionerlərdən düzgün istifadə etməyin yolu ondan mümkün qədər az istifadə etməkdir".

Ekspertlər tövsiyə edərək bildirirlər ki, xəstəxana, bank, sinif kimi uzun müddət oturan məkənlərdə tavana quraşdırılmış kondisionerlərin altında gözləmə kürsüləri və iş masaları qoyulmamalıdır. Kondisioner altında, yaxınlığında və qarşısında xüsusilə təhlükəli qalmaq kondisionerlərin vurmalarına səbəb ola bilər. Kondisionerlərin hava yeri insanın üstünə yönəlməməlidir. Həmin hissəni tavana tərəf yönəltmək lazımdır.

Kondisioner alarkən onu otağın ölçüsünə uyğunlaşdırmaq lazımdır. Yəni otağın kvadratı azdırsa, orada iri həcmli kondisioner quraşdırmaq məsləhət görülür. Yataq otaqlarında kondisionerlərdən istifadə edilməməlidir. Həm pəncərəni açıq qoyub, həm də kondisioneri işlətmək iqtisadi fəsad yarada bilər.

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

«Bakcell» media nümayəndələri üçün yarış təşkil edib

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və aparıcı mobil internet provayderi «Bakcell» şirkəti jurnalistlər arasında Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri günü və Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin yaradılmasının 100 illiyi münasibətilə atıcılıq üzrə yarış keçirib.

Bakı Atıcılıq Mərkəzində təşkil olunmuş bu yarışda ölkənin müxtəlif media resurslarını təmsil edən 50-dən artıq jurnalist iştirak edib. Yarışdan öncə media nümayəndələri üçün atıcılıq üzrə təlim keçirilib. Təlimdən sonra isə jurnalistlər öz istəklərinə uyğun

olaraq qruplara ayrılaraq Stend atıcılığı və Güllə atıcılığı üzrə yarışlara qatılıblar.

Əyləncə və dostluq atmosferində keçirilmiş yarışın qaliblərinə «Bakcell»dən maraqlı hədiyyələr təqdim edilib.

«Bakcell» şirkəti mütəmadi olaraq Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müxtəlif media resurslarının nümayəndələri üçün mobil telekommunikasiya, informasiya və kommunikasiya texnologiyaları və digər vacib mövzularda təlimlər keçirməklə bu sahənin inkişafına yönəlməmiş layihələrə dəstək göstərir.

Bu gün futbol üzrə dünya çempionatında 1/8 final oyunları start götürür. Saat 18:00-da Fransa-Arjentinə oyunu başlayacaq. Saat 22:00-da isə daha bir finalçı Uruqvay - Portuqaliya oyununun sonunda müəyyən ediləcək.

Fransa Arjentinadan niyə yaxşıdır?

21 mundialdan cəmi beşində iştirak edə bilməyən fransızlar düz 20 il əvvəl-1998-ci ildə ölkələrində keçirilən çempionatda dünya kubokunun sahibi olublar.

Fransa bu mundialda C qrupunda 7 xalla lider olsa da, parlaq oyunu ilə seçilmir. İlk mərhələdə qarşıya qoyulan hədəfə nail olunub, amma Didye Deşamın komandası çempion olmaq iddiasını hələ ki oyunu ilə sübut edə bilməyib.

Fransa qrupda həm Avstraliya (2:1), həm Peru (1:0) ilə qarşılaşmada minimal hesabla qalib gəldi. Üçüncü turda xalları böldükləri Danimarka oyun isə əsl cizgi filmi idi. Stadionla toplaşan 10 minlərlə həm Fransa, həm Danimarka millisinin azarkeşlərinə hörmətsizlik edildi. Axırda azarkeşlər hər iki tərəfi fitə də basdı.

Fransanın hücum xəttində yaxşı oyunçular cəmləşsə də, üç oyunda 3 qol vura bildilər. Fransa məhsuldarlığa görə 1/8 finala adlanmış bəzi komandalarla (Belçika, Rusiya, İngiltərə) müqayisədə xeyli geri qalır. Olivye Jiru, Antuan Qrizmann, Kilyan Mbappe, Usman Dembele, Nabil Fekir kimi oyunçulara sahib Fransanın üç oyunda 3 top vurma komandanın çempionluq şanslarını aşağı salır. Bəli, Fransa bugünkü rəqibləri Arjentinadan fərqli olaraq komanda oyunu sərgiləyir, nizamlı oynayır, amma tamaşaçıya enerji və zövq verəcək futbol yoxdur.

Argentina haqda da bu mundialdakı çıxışı ilə bağlı kifayət qədər tənqidlər var. Argentina son qrup oyununda Nigeriyani zorla məğlub etdi. Hətta Cüneyit Çakırın mübahisəli penaltisi təyin edilərsə idi, indi Argentina komandası

1/8 final:

Suares, yoxsa Ronaldo...

Əsl futbol həyəcanı günü: Fransa-Arjentinə, Uruqvay - Portuqaliya...

nin üzvləri evlərində kofe içirdilər. Nigeriya Arjentinadan güclü deyildi, amma Argentina o futbol adı brendini bu çempionatda layiqincə qoruya bilmir. Komandada sanki bir xaos və inersiya ilə oyun var. Ötən yazılarmızda da qeyd etmişdik ki, bu oyunla Argentina sonrakı mərhələdə rüsvay ola bilər. İndi qarşılarındakı rəqib Xorvatiya və ya Belçika kimi komanda deyil, amma Fransa yenə təkrar edirik ki, Arjentinadan daha

yaxşı vəziyyətdədir. Ola bilsin ki, yenə Messi və ya başqa bir oyunçu bu görüşdə də komandaya qalibiyət gətirsin. Amma vallah, bu, əsl futbol, mundiala yaraşan Arjentinə deyil...

Statistika deyir: Fransa 1/8 final mərhələsində yalnız ötən əsrin əvvəlində uduzdu

Fransa və Argentina millilərinin qarşılaşmasının tarixi 1930-cu il ilk dünya çempiona-

tından başlayır. Həmin görüşdə cənubi amerikalılar Fransaya 1:0 hesabı ilə qalib gəliblər. Onlar 1978-ci il mundialında bir qrupda yer alıblar. Həmin qarşılaşmada da Avropa komandası rəqiblərinə 1:2 hesabı ilə uduzdu. Bundan sonra onların mundiallarda yolları kəsişməyib.

Komandalar arasında daha 10 yoldaşlıq görüşü olub ki, bunların 5-də Argentina, cəmi 2 qarşılaşmada isə fransızlar qalib gəlib. 3 oyun isə heç-heçə bitib. Sonuncu dəfə bu komandalar 2009-cu ildə Parisdə yoldaşlıq görüşündə güclərini sınayıblar. Həmin oyunda da Argentina 0:2 hesabı ilə meydan sahiblərinə qalib gəlib. FIFA reytingində də bu komandalar qonşudurlar. Argentina 5-ci, Fransa isə 7-ci yerdə qərarlaşıb.

Fransa millisi indiyədək iştirak etdiyi çempionatlarda 9-cu dəfədir ki, "play-off" mərhələsinə çıxır. Fransa 1/8 final mərhələsinə çıxdığı bütün mundiallarda 1/4 finala vəsiqə əldə edib. Yalnız bir dəfə 1934-cü ildə 1/4 finala çıxıb bilməyib. Braziliya mundialında Fransa millisi 1/4 finalda Almaniyaya uduzaraq mübarizəni dayandırır.

Argentina iştirak etdiyi mundiallarda 12-ci dəfədir ki, qrup mərhələsi səddini aşır. Artıq 4 mundialdır ki, Argentina ard-arda qrup mərhələsindən 1/8 final çıxır. Argentina iştirak etdiyi cəmi iki mundialda (1934, 1994)

1/8 finalda, dörd dəfə isə (1966, 1998, 2006 və 2010) 1/4-də mübarizəni dayandırır.

2014-cü il Braziliya mundialında finaladək irəliləyən Argentina dünya kubokunu Almaniyaya verməli oldu. Bukmeyerlər bu qarşılaşmada nədənəcə, Arjentinanın daha şanslı olduğunu deyirlər.

Uruqvay getdikcə gücləndi, Portuqaliya isə...

Uruqvayın çempionatın ilk oyunu (Misir) ilə Rusiya ilə son tur qarşılaşması arasında oyunda qismən dönüş yarada bildi. Səudiyyə Ərəbistanı ilə oyunda da Suaresin vurduğu yeganə qolla qalib gəlsə də, komanda oyununda xeyli düzən vardı. Üçüncü oyunda-Rusiya ilə qarşılaşmada isə Cənubi Amerika təmsilçiləri özünə gəlmişdilər. Rusiya axır ki, qrupda futbol oynamağı yaxşı bacaran komanda ilə rastlaşdı və uduzdu.

Kristian Rodriqes, Luis Suares, Edinson Kavani xüsusilə fəal idi və Portuqaliya ilə axşamkı oyunda əsas diqqət yənə onlara yönələcək. Uruqvayın qarısından top buraxmadığını da qeyd etmək lazımdır.

İki dəfə dünya çempionu olmuş Uruqvay futbol ənənəsi olan ölkədir. Həmişə demişik, yenə təkrarlamaqda fayda var: Cənubi Amerikada Braziliyanın və Arjentinanın futbol hegemonluğunda kölgədə qalmayan yeganə komanda məhz Uruqvaydır. Bunu okeanın o tayından gələn komandalara əksəriyyəti-

nin evə qayıtmaları da təsdiqlənir. Uruqvay onlardan təcrübəli komandadır, amma ədalət naminə, bu mundialda dünya çempionu Almaniyaya qoyub gətirsə, Peru, Kosta-Rikanı, Panamanı necə qınayasan?

Uruqvay və Portuqaliya indiyədək cəmi 2 dəfə qarşılaşıblar. İlk oyun 1966-cı ildə Lissabonda yoldaşlıq görüşü səviyyəsində olub. Həmin oyunda meydan sahibləri 3:0 hesabı ilə qalib gəliblər. İkinci qarşılaşma isə Müstəqil Braziliya kuboku çərçivəsində baş tutub. Həmin görüşdə isə hesab 1:1 bitib. Portuqaliya FIFA reytingində bugünkü rəqiblərini 10 pillə üstələyir. KriRo-nun komandası 4-cü, Suaresin komandası isə 14-cü yerdə qərarlaşıb.

Portuqaliya haqda xüsusi danışmağa dəyməz. İrənlə oyunda bu komandanın potensialının Avropa çempionu səviyyəsində olmadığını gördük. İrənlə Mehdi son dəqiqədə o topu dəqiq vura bilsəydi...Portuqaliya haqq etdiyi yerə getmişdi.

Amma nə deyəsən, komanda stabil oynayır, bəxtləri var, birdə KriRo kimi kəmfürsət hücumçuları. Bu gün Uruqvayın qələbəsinə inanaraq oyuna baxaq, Portuqaliya bu turu keçərsə, onu saxlamaq çətin olacaq...

□ Nazim SABİROĞLU,
"Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 139 (7028) 30 iyun 2018

İş yerindən alınan icazələrin bəhanələri

“Careebilding” adlı saytın araşdırmaları nəticəsində məlum olub ki, “xəstəyəm” deyərək iş yerindən icazə alan adamlar adətən yalan deyirlər. Uzun müddət davam edən araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, xəstəliyi səbəb göstərərək işə getməyən adamların 32 faizi yalan danışırlar. 30 faiz işçilər isə xəstə olduqları halda işə gəlirlər, başqa işləri olduqda isə xəstəlik bəhanəsi ilə icazə alırlar. Bir çoxları rəsmi icazə müddətləri bitdikdən, yəni tətildən qayıtdıqdan sonra xəstəliyi bəhanə edərək 1-2 gün daha istirahət edirlər. Məsələn, Yeni il tətilindən sonra işçilər işə gəlmək istəmir. Çalışanların 16 faizi həmin vaxtlarda, 15 faizi isə 14 fevral ərəfəsində xəstəliyi bəhanə edərək işə gəlmirlər. Bir çox şirkətlər xəstəlik kağızı olmadan icazələri qəbul etmirlər. Şirkətlər işçilərin iş gəlmədikləri zaman nə etdiklərini yoxlamaq üçün bir çox yollara əl atırlar. Bəzi şirkət rəhbərləri davamlı olaraq əməkdaşlarının sosial şəbəkədəki hesablarını təqib edirlər. Araşdırmalar zamanı müdirlərin 19 faizi işçilərini sosial şəbəkələr, 17 faizi telefon vasitəsilə, 15 faizi isə evlərinə gedərək təqib ediblər.

Uşaq layla eşidirsə... sakitləşir

İngiltərədə aparılan araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, ana laylası uşaqların ürək ritmini azaldır, ağrıları aradan qaldırır. Great Ormond Street Hospital xəstəxanasında 20 il boyunca davam edən araşdırmaların nəticələrinə görə, ana laylası uşaqlara digər musiqilərdən daha yaxşı təsir bağışlayır. “Psychology of Music” jurnalında yayımlanan məqalədə deyilir ki, ana laylası ilə yatan uşaqların əsəbləri sakit olur və daha az xəstələnirlər. Araşdırma zamanı ürəyi xəstə

olan 37 uşağa ana laylası çalınıb. Bir müddət sonra

məlum olub ki, layla uşaqların həm ağrısını azaldır, həm də ürəyini sağlamlaşdırır. Uşaqlar laylanı digər musiqilərdən daha çox sevirlər.

Yaddaşı təzalanmayan adam

İngilis Aurelien Hayman “hyperthymesia” adlandırılan bir sindromdan əziyyət çəkir. Sözügedən sindrom bu günə qədər edilən hər şeyi xatırlamaq anlamına gəlir. 20 yaşlı bu ingilisin yaxalandığı sindrom dünyada 20 nəfərdə görülüb. Hayman bu sindrom ucbatından son on ildir heç nəyi unutmur, ən incə detalına qədər xatırlayır. Maraqlıdır ki, gənc hər hansı bir tarixdə təkcə nə etdiyini yox, həm də nə yediğini, nə geyindiyini, kiminlə nə söhbət etdiyini, hətta həmin gün televizorda hansı xəbərlərin nümayiş olunduğunu və hava proqnozunu da xatırlayır. 14 yaşına çatanda keçmişdəki hər şeyi rahatlıqla xatırlaya bildiyini fərqləndirən Hayman bunları deyib: “Keçmişlə bağlı hər şeyi xatırlamaq dopdolu bir şəkildən istədiyini bir anda tapmaq kimi bir şeydir. Özümdən asılı olmadan xatirələrim kodlanır”.

Haymanı bir çox testlərdən keçirən Hull Universitetinin alimləri deyib ki, ona bəzi tarixlərdə nələr baş verdiyi ilə bağlı suallar veriblər. Alimlərin sözlərinə görə, aldığı cavablarla gerçək məlumatları tutuşdurublar və Haymanın hər şeyi ən incə detalına qədər düz dediyi üzə çıxıb.

Dikdaban geyindiği üçün maşın vurdu

Hündür dikdaban geyinən qız yolu qaçaraq keçməyə çalışanda maşının altına düşüb. Baş vermiş olayın videosu “Daily Mail”də nəşr olunub. İnsident Meksikanın Noqales şəhərində baş verib. Minevra adlı 22 yaşlı qız üç xətti keçməyə çalışıb və bu xətlərin hər birində çoxlu sayda maşın keçirdi. Bütün baş verənləri təhlil edəndə məlum olub ki, hərəkət zamanı qız telefonla danışmış.

Üçüncü xətti keçəndə qız özünü tənzimləyə bilməyib və birbaşa maşının təkərləri altına düşüb. Müşahidçilər qıza kömək etməyə cəhd ediblər. Nəşr eyni zamanda qeyd edib ki, zərərçəkmiş bir neçə sınıqla yerli xəstəxanaya çatdırıblar. Hazırda onun durumu stabil olaraq qiymətləndirilir.

QOÇ - Saat

13-ə qədər müəyyən mübahisələrə cəlb oluna bilərsiniz. Özünüzü ələ alın. Dedi-qodaya əhəmiyyət verməyin. Sonrakı müddətdə məhəbbət ümmanına düşəcəksiniz. Özünə nəzarəti gücləndirin.

BUĞA - Bütün çətin məqamlarda özünü

zə güvənən. Kənardan kiminsə dəstək verəcəyinə ümid bəsləməyin. Belə olarsa, ulduzlar gün ərzində sizi bir neçə dəfə sevindirəcək.

ƏKİZLƏR - Bürcünüzdəki planetar

pasivlik görəcəyiniz işlərdə kompleks lənglik əmələ gətirəcək. Odur ki, qarşınızda duran vəzifələrin bir qismini ixtisara salın. Bu gün əsasən qazanmaq üçün düşərlidir.

XƏRÇƏNG - Ayın bu son gününün mənəvi

zövqünü yaşamağa çalışın. Astroloji göstəricilər ixtiyarınızda olan bu təqvimdə əsas vaxtı fəaliyyət prinsiplərinə həsr etməyi məsləhət görür.

ŞİR - Bu günü gərgin şəraitdə başa vura-

cağınız güman olunur. Amma aktivliyiniz nəzərə çarpacaq. Son vaxtlar yaşamağınızın fərqi nə üçün varmırsınız? Axı vahid bir idarəedici var...

QIZ - Maddi problemlərin çoxluğu bəzi

qlobal planlarınızın reallaşması üçün əngəllər törədə bilər. Bu səbəbdən də özünüzü arzuolunmaz situasiyalara sürükləməyin. Sevindirici xəbərlər gözlənilir.

TƏRƏZİ - Şəxsi büdcənizi artırmaq üçün

yaxşı vaxtdır. Bu istiqamətdə bütün səylərinizi birləşdirməlisiniz. Daxili narahatlığınızı dəf etmək üçün mütləq ziyarətgahlara baş çəkin.

ƏQRƏB - Ünsiyyətdə olduğunuz bir neçə

şəxslə aranızda konfliktlər yarana bilər. Özünüzü səbrli göstərin. Pul problemlərinizi gərəksiz yerdə qabartmayın. Riskə ehtiyac yoxdur.

OXATAN - Gün ərzində üzünüzdə düşən

vəzifələrin çoxluğu başınızı bərk qatacaq. Amma uğurlu nəticənin olacağını düşünüb hər şeyə dözməlisiniz. Təşəbbüskarlığı öldürməyin.

OĞLAQ - Təzə və ürəyinizdən olan xəbərlər

yolunuzu gözləyir. Yeni əməkdaşlığa başlamaq üçün də uğurlu vaxtdır. Büdcənizi artırmaq üçün şans qazanacaqsınız. Səfərdən imtina edin.

SUTÖKƏN - Qarşılıqlı münasibətlərdə yeni

çalışmalar yaratmaq üçün canfəşanlıq göstərin. Əməkdaşlıq zəminində də uğurlarınız mümkündür. Ölçülü-biçili hərəkət etsəniz, qazana da bilərsiniz.

BALIQLAR - O qədər gözəl ərəfədir ki, hətta

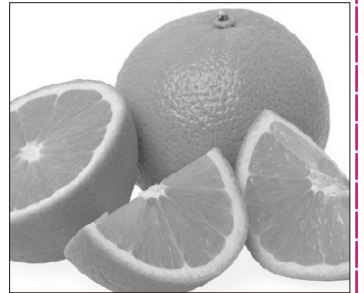
pul kisənizin boşluğu da ovqatınızı aşağı salmayacaq. Gileylənmək, kiminsə arxasınca danışmaq sizə günah yazdı bilər. Nikbin və gözütöx olun.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Çox portağal sümük sisteminə zərər vurur

Alimlər portağaldan həftədə 2-3 dəfə istifadə etməyi məsləhət görüblər. Britaniya alimləri bu qərara gəliblər ki, dünyada çox məşhur olan limon və xüsusilə də portağal insanların sümük sisteminə zərər vura bilər.

Alimlər 22 il ərzində 78 min qadının sağlamlığını müayinə ediblər. Alimlərin müşahidəsinə görə, tədqiqatın 778 iştirakçısının dişlərinin vəziyyəti kəskin pisləşib. Təhlil göstərib ki, bu meyvələrdən daimi istifadə edən qadınların 41%-nin dişlərində və diş ətlərində problem müşahidə edilib. Problemin əsas səbəbkarı kimi portağalda olan fruktoza sayılıb. Alimlər qadınlara problemdən qurtulmaq üçün portağaldan həftədə 2-3 dəfə istifadə etməyi məsləhət görüblər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

“Yeni Musavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.